

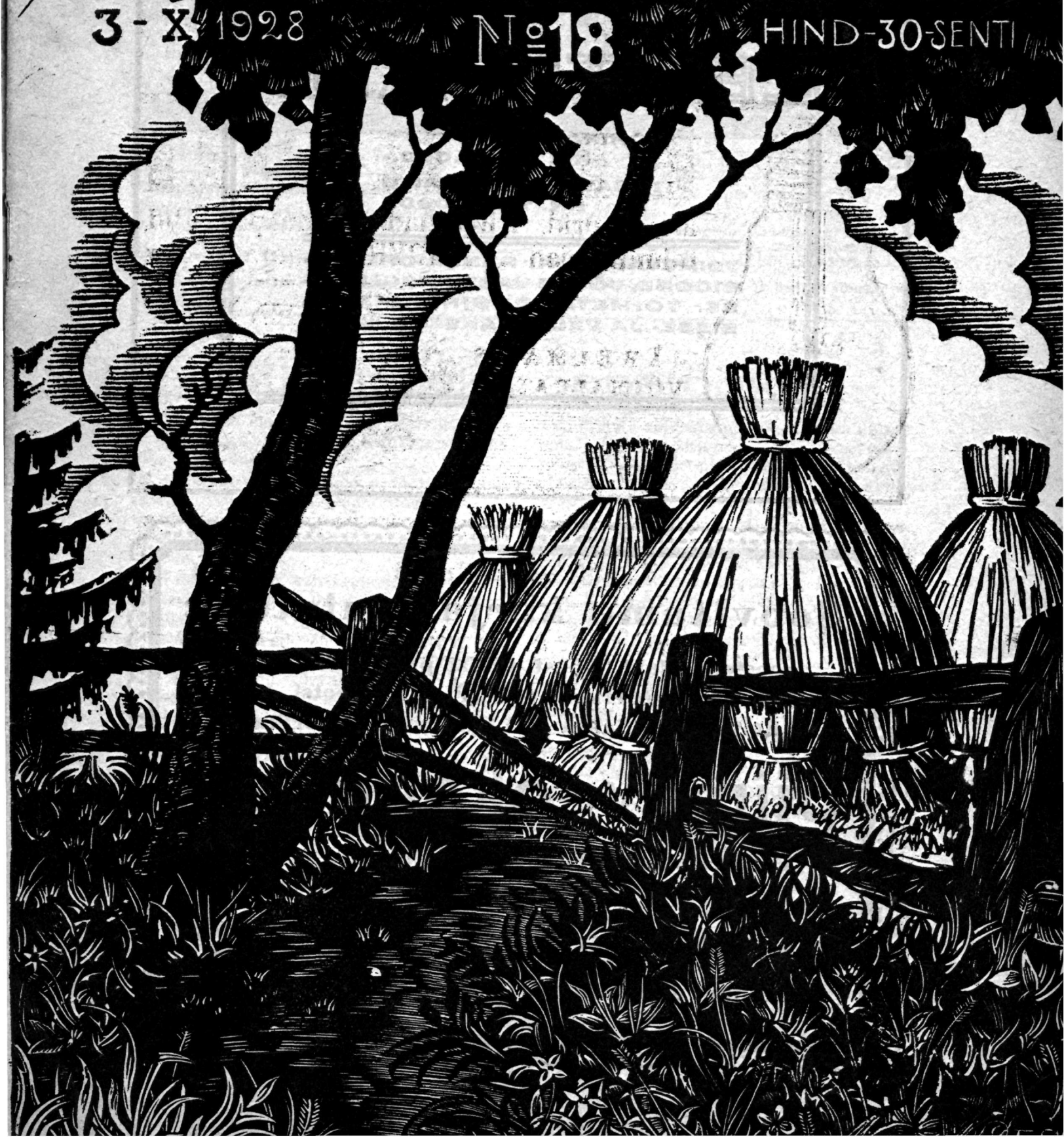
Ea
K1

KANTISE KODU!

3 - X 1928

N° 18

HIND-30-SENTI

EESTI PANK

PÕHIKAPITAL

KR. 5.000.000.-

TAGAVARA KAPITALID

KR. 1.963.000.-

TOIMETAB KÕIKI PANGA OPERAT-
SIOONE, VÕTAB VASTU RIIGI MAK-
SE. TOIMETAB RIIGIHOIUKASSA
SISSE- JA VALJAMAKSE. x x x x

Soovitame karjapidajatele:

roostekindlaid, ühest tükist pressitud tuntud
Daani Frederiksbergi „F. M.“, Rootsi A/B.
„Baltic'u“ ja Saksa A/G. „Ahlborni“ vabrikute

piimaveokannusid

Frederiksbergi „F. M.“ ja Rootsi „Lac“ vatiga
filterkurnad on kõige otstarbekohasemad.

P. K. „ESTONIA“

Tallinn, Jaani tän. 6.

Telef. 20-90.

Alv. Baudouin Kinga

KAITSE KODU!

EESTI KAITSELIIDU HÄÄLEKANIDJA
ILMVB KAKS KORDA KVVJ

IV AASTAKÄIK

Nr. 18

3. OKTOOBRIL 1928

Väljaandja: *Kaitseliidu staap.* Vastutav toimetaja: *V. Neggo.* Tegev toimetaja: *E. Jala*
Tellimishind: *aastas 6 krooni, poolaastas 3 krooni, veerandaastas 1 kroon 50 senti, kuus 50 senti.* Üksiknumber *30 senti.*
Kuulutuste hinnad: $\frac{1}{4}$ lehek. 40 krooni, $\frac{1}{2}$ lehek. 20 krooni, $\frac{1}{4}$ lehek. 10 krooni ja $\frac{1}{8}$ lehek. 5 krooni. Esimese kaane sisekülj 50%, tagumise kaane väliskülj 100% kallim.

Toimetus ja talitus: *Tallinnas, Kaarli tän. 8, Kaitseliidu staabis. Telef. 370. Toimetuse kõnetunnid igal äripäeval kella $\frac{1}{2}$ 9—10 h.*

Sügiseseks õppetöoks.

Kaasajal elavad rahvad riigikaitse organiseerimisel kahe suure liikumise tähe all. Need on:

- 1) kõigi oma jõudude organiseerimine ja võitlusvõimeliste kodanikkude väljaõpetamine riigikaitseks ja
- 2) abinõude leidmine sõdade ärahoidmiseks.

Viimastest on tähtsamaid Rahvasteliidu tegevus rahu alalhoidmisel ja Kelloggi rahupakt.

Kõik tunnevad rõõmu iga sammu üle, mis rahvaid igavesele rahule viib lähemale, aga selle rõõmu kõrval pesitseb umbusk — kas ikkagi relvastatud hädaoht ei ähvarda isamaad, mida kõik rahvad peavad nii kalliks, et on valmis selle eest ohverdama oma elu. Ükski rahvas ei pea raskeks seda suurt tööd ja materjaalset kulu, mis nõuab ettevalmistus riigikaitseks.

See umbusk on ka õigustatud. Suured ideed ja poliitilised sündmused ei teostu üle öö. Võib palju veel võitlusi tulla, võib veel enne sajandeid ajamerre kaduda, kui igavese rahu aade oma lõplikku võidukäiku pühitseb. Ideed tihti jäävadki ainult ideedeks. Usk igavesse rahusse ei kõigu enam siis, kui rahu ajalooliselt näitab oma püsivust.

Seda rohkem pesitseb see umbusk meis, kuna meie suure idanaabri riigijuhid deklareerivad, et Nõukogude Vene rahvammass oma suures enamuses peab olema valmis teistes riikides oma kaasmõtlejaid

kommuniste relvastatud jõuga võimule aidama. Peab teostuma maailma revolutsioon ja võimule pääsema proletariaadi diktatuur, punaväe ülesanne on seda kindlustada.

Need on motiivid, mis meid käsivad koguneda aegajalt õppustele, endid karastada ja harjutada kodumaa kaitseks, ükskõik kust poolt vaenlane tuleks. Need põhjused käsivad meid ka eeloleval sügisel ilmuda õppustele, olgugi et vihmane suvi ja kehv viljakasv meelerõõmu ei ole valmistanud.

Suvine õppetöö ajajärk on möödas. Kaitseliidu õppetegevuses see möödus peamiselt laskespordi ja kehalise kasvatuse harrastamisega, moodustavad ju need kaitseliidu kolmest suuremast tegevusharrust — taktikaline tegevus, laskesport ja kehaline kasvatus — tähtsama osa, pealegi oli möödunud suvi laskespordi reorganiseerimise ajajärguks, kus õppetööd juhtivate pealike, instruktorite ja kaitseliitlaste energia õppetegevuses oli juhitud laskespordile.

Suurt edu võis märgata sportlikus liikumises. Suur osavõtt kaitseliidupäeva võistlustest, kaitseliidu üksuste poolt korraldatud võistluste suur arv massilise osavõtuga on selle parimaks tunnuseks. Kes lähemalt jälgis sportlikku liikumist, võis tähele panna rõõmustavat nähtu, et sportlikust liikumisest võtab osa suur protsent noori.

E2 3926

Suvistes laagrites oli õppetegevus suunitud peamiselt taktikalisele tegevusele, kahjuks ei võimaldanud tänavune vihmane suvi kavakindlalt korraldada laagreid.

Kätte on jõudnud kaitseliidu sügisene elu ja tegevus. Seda iseloomustavad:

kahepoolsed taktikalised õppused kaitseliidu üksustes ja

uute noorte liikmete juurevool.

Võitluses jääb võitjaks see, kes on mitte ainult tugev, visa, tahtevõimne, vaid kellel nende omaduste kõrval ka oskused, kogemused, teadmised, kes otsusvõimeline ja kaval, kes oskab olukorda hinnata ja seda oma kasuks tarvitada. Tihti peab visa ja jõu poolest tugev alla andma nõrgemale, kuid osavamale, targemale ja kavalamale. Taktikalised õppused ongi see ettevalmistuse ala, mis meis kasvatab neid võitluseks tarvisminevaid omadusi. Neil õppustel elustatakse ja süvendatakse varem omandatud oskusi, painduv mõistus leiab uusi kombinatsioone vastase võitmiseks, satutakse võistlus- ja võitlustuju, mis osavõtjaid köidab, kaasa kisub ja elavust tõstab. Neil õppustel juhivad õpivad tundma oma võimeid, väljaõppe konarlusi ja nad ammutavad õpiseid tuleviku tööks. On saanud tõsiastjaks, et taktikalised õppused või „manöövrid“, nagu neid nimetatakse, on saanud malevate elus elustavaiks sündmusiks. Muidugi ka tänavu etendavad manöövrid kaitseliidu sügisese tegevuses tähtsamat osa, olgugi, et vilu ja vihmane suvi kõik tööd viinud hilissügisega peale.

Pealikutelt ja instruktoritelt nõuab nende õppuste korraldamine suurt tööd ja energiat. Raskem ajajärk on õppuste ettevalmistamine, sest ettevalmistuse hoolisusest ja täpsusest oleneb ka õppuste huvitavus ja kordaminek. Rikkalikku materjali ja näpunäiteid õppuste organiseerimise kohta on toodud „Kaitse Kodu!“ möödunud aasta nr. nr. 17 ja 19. Enne õppuste korraldamisele asumist veel kord need artiklid „Kaitse Kodus!“ läbi lugedes on see töö kergem ja tulukam. Kaitseliitlaste hea tahe, elav ja rõõmus meeleolu, sügav kohusetunne, mis kõik õppustest osa võt-

ma viib, on pandiks, et „manöövrid“ hästi korda lähevad ja neist osavõtjatele jäävad ülevad mälestused.

Teine elustav sündmus kaitseliidu sügisese elus on uute noorte liikmete juurevool.

Vene valitsuse ajal oli sõjaväeteenistus eestlasele raske, eesmärgitu kohustus, mis kodanik pidi kandma vastumeelselt. Seda praegune kaitsväeteenistus ei ole. Kodumaa kaitsmine ja selleks ettevalmistumine on nüüd igale kodanikule juba meheks sirgumisel armsaks kohuseks. Et see vaade ikka rohkem ja rohkem maad võtab, selle tõenduseks on noorte suur osavõtt kaitseliidu tegevusest. Möödunud talvel oli kaitseliitlaste peres 6400 18—20-aastaseid noori kodanikku, kellest 40 prots. kavakindlalt võttis osa noortele organiseeritud õppustest.

Suur enamus võttis õppustest osa mitte seepärast, et saada kaitsväeteenistuses soodustust, vaid selleks, et valmistuda ette kaitsväeteenistuseks. Saades kaitseliidus algteadmised riigikaitse teenistuseks, ei astu noor kodanik kaitsväeteenistusse kui tundmatusse ja teadmatusse valdkonda, vaid jätkama seda õppetööd, millega ta algust teinud vabatahtlikult. See teeb kaitsväeteenistuse ka kergemaks ja lahedamaks. Noored võtsid oma tegevuse eesmärgiks: harjutada oma kehalist sitkust, tugevust ja väledust spordi harrastamisega, omandada laskeosavust ja laskekunsti saladusi kaitseliidu laskekoolis, taktikalise tegevuse oskust, silmamõõtu ja taktikalist kavalust üksikmehe õppustel. Et nad oma eesmärgile jõudsid, selles ei ole kahtlust. Kordaläinud taktikalised õppused, edusammud spordi ja laskeosavuse alal on selleks paremad tõendused. Paljud said auhindu kaitseliidu spordi- ja laskevõistlustel.

Kaitseliidu perest lahkus ajutiselt suur protsent noori, astudes kaitsväeteenistusse. Asemele on astumas järgmised aastakäigud, et käia nende jälgedes, kes valisid õige tee oma kodanikukohuse täitmiseks veel enne kaitsväeteenistusse astumist.

A. B.

Mehed, kes kohkumatult seadsid oma rinna kodumaa kaitseks.

Riik võrsub õrvrite najal.

16. septembril avati pidulikult Tondil mälestussammas 1. detsembril 1924. a. enamlaste mässukatse ajal langenud sõjakooli õpilastele — A. Allebrasile, A. Tederile, A. Tombergile ja A. Udrasele.

Samba avamist toimetab härra riigivanem, kes sel puhul esineb mõjuva kõnega, mis vaatamata vihmasele ilmale hulgale kokkutulnud publikule ja õppeasutuste rivistatud kasvandikkudele avaldas sügavat muljet.

„Meie rahval,“ ütles riigivanem, „pole sajadite kestes olnud võimalust luua traditsioone. Nüüd aga, lühikese aja jooksul, mil teostasime ja kaitsesime iseseisvuse mõtet, on need tekkinud ja kestavad põlvest põlve, pannes tuksuma kõigi isamaa poegade ja tütarde südamed.

Lihtsast põlluharijast rahvast on Eesti rahvas võrsunud omariikluse kõrgeks kandjaks. Kui seda teataval määral on soodustanud ajaloo käik, ei ole põhjust seda liialt üle hinnata, sest rahvas on end ise maksma pannud, osalt isegi *otse ajaloo kiuste. Helkjate mälestustena jäävad igavesti meie rahva ajalukku vabadussõja kangelasteod, milliseid polnud vähe. Aga ka pärast vabadussõda on meil olnud katsumise päevi, mis on sünnitanud uusi kangelastegusid. 1. detsember 1924. a. oleks meile võinud saada otse saatustlikuks, kui meil poleks olnud mehepoegi, kes kohkumatult seadsid oma rinna täägi ette oma kodumaa kaitseks.*

Meie iseseisvuse kaitsmisel on eriti suured teened meie rahvapoegade nooremal gene-

ratsioonil, kes alati oli valmis ohverdama end rahva julgeoleku kaitseks. Üksi kadett Pesusuri esinemine saatustlikul hetkel on juba seda väärt, et tema kangelasteo mälestust edasi kannaksid sõjaväe ühendatud õppeasutuste järeltuljad lennud. Tõsiselt on kahju neist isamaapoegadest, kes oma ustavust on pidanud lunastama oma verega, kuid ühtlasi võime tänutundes rõõmustada nende tegude kui soendavate ja valgustavate kiirte üle igapäevaste rohkete väikluste udus, võime olla uhked, et meie põlv on suutnud sünnitada mehi, kes ei kohku tagasi ohverdama oma elu Eesti vabaduse ja rippumatuse eest.

Olgu see sammas tunnistuseks, et ühiskond ei unusta auväärseid ja mehiseid tegusid. Kutsugu see sammas üles igahüht, kelle silm riivab ta võimsaid jooni, toimima nende eeskujul, kelle auks ta on püstitatud. Kindlamini kui metall, kaugemale kui sõnad kandugu selle samba mõju!“

Astudes samba juure ja vabastades selle kattedest sõnab riigivanem:

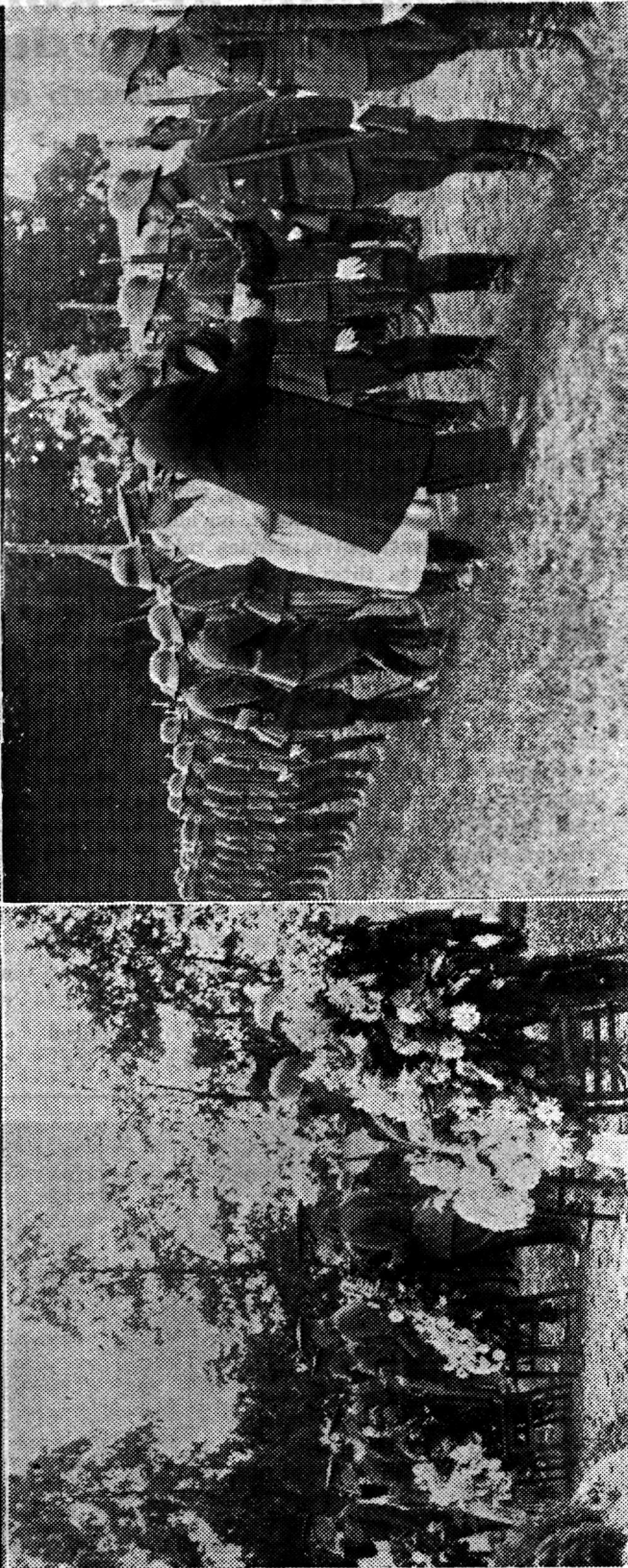
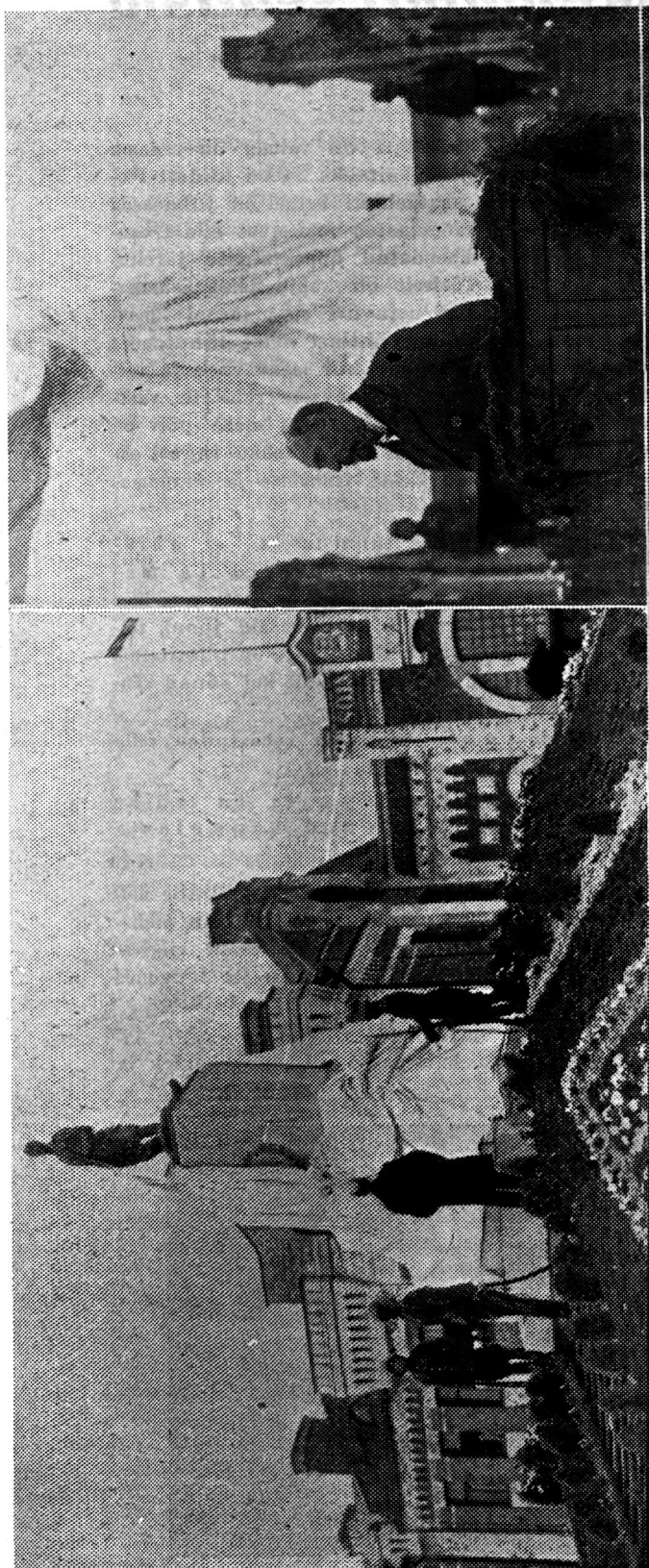
„Avanegu sammas, et ta võiks kanda edasi langenud kangelaste au!“

Katte vajudes avaneb vaatlejate silmle mõjuv ausammas, mille kujutuse leiame siin pildistatuna. Nii mõnigi silm läks niiskeks riigivanaema südamlikkude sõnade juures ja langenud noori kangelasi mälestades.

Järgneval vaimulik talitusel ja samba õnnistamisel, mida toimetasi piiskopp Kukk ja

Harju maleva võistlustest osavõtjad ja kohtunikud.

Piifidel. Ülal vasakul. Riigivanem J. Tõnisson vabaatab langenud kadettide mälestussamba kattedest. Ülal paremal: Riigivanem ausamba avamisel kõnet pidamas. All vasakul: Pärjad. All paremal: Riigivanem ühes sõjamineistri ja sõjakooli ülemaga surub õhvitserideks ülendatud kadettide käth.

ülempreester Päts, rõhutas piiskopp, et „met-sas kasvavad puud küll iseendast, riik aga võrsub toodud ohvrite najal. Isegi loomade juures näeme, et nad ei ela mitte ükski söömisest, vaid ka eneseohverdamisest: sipelgad jooksevad kodukaitseks mao kurku ja mesilane nõelab, kuigi see talle toob surma, nõnda ka inimesepoeg pühendab end rõõmuga surmale, kui ta sellega päästab hukkumisest oma rahva.“

Vaimuliku talituse lõppedes astus rahva hul-gast ette langenud kangelase A. Tombergi isa ja tänas liigutatud sõnul ja häälel kõiki, kes kaasa aidanud tema poja ning selle kaaslaste mälestuse jäädvustamisel kauni ja mõjuva au-samba püstitamise näol. „Poega see ei anna meile küll tagasi, kuid see on siiski troostiks meie leinas,“ lõpetab ta vaikselt, seistes käsikäes oma abikaasaga, Tombergi emaga, kes „oli kannud kanget poega“.

Hetk on liigutav. Riigivanem astub kange-lase vanemate juure, avaldades neile kaastund-must ning soovides ühtlasi õnne, et nende poeg

on olnud väärt kirjutama oma nime kuldtähte-dega Eesti ajalukku.

Järgneb pärgade panek paljude asutuste poolt. Kaitseliit annetas rahasumma samba ku-lude likvideerimiseks, samuti toimivad ka mit-med teised asutused.

Pärast avamispidustuste lõppu algab kadet-tide ülendamine ohvitserideks, mida, nagu aval-dab üh. õppeasutuste ülem kindr. Jonson, tu-levikus alati toimitakse püstitatud mälestussam-ba ees. Selle samba ees annavad tulevikus oma ustavusetootuse isamaale noored õppeasutustesse astujad kui ka selle lõpetajad.

Noortele ohvitseridele meele tuletades nende kõrgeid ülesandeid tulevikus ja rõhutades praeguse silmapilgu tähtsust nende elus, soovib riigi-vanem õnne noortele väejuhtidele, kellest neljale paremale lõpetajale annetatakse ühele mõök ja kolmele kulduurid.

Ülendatud meeolus ruttavad noored ohvit-serid ümberriietumisele, et pärast seda võtta ei-net, koos kutsutud külalistega.

Harju maleva kergejõustiku võistlused.

Harju malev korraldas 23. septembril s. a. Tallinnas Kalevi spordiväljal esimesed ülemale-vallised kergejõustiku võistlused. Võistlustest võttis osa 65 malevlast.

Suurem osa võistlejaid oli linnaümbruse ma-levkonna kompaniidest. Käesolevad võistlused olid ka üldse esimesed üle-Harjumaakondlikud, välja arvatud Tallinna linn. Tehnilised tagajär-jed olid:

A. klass.

100 mtr. jooks: 1. Kraamann, O., Harku k. 12,2 s. 2. Särg, R., Paldiski k. 12,9 s. 3. Piil-berg, A., Nehatu k. 12,9 s.

Kaugushüpe hooga: 1. Kraamann, O., Harku k. 5,74 m., 2. Laupmann, P., Harku k. 5,43 m., 3. Kaharpea, A. Nehatu k. 5,28 m.

Kõrgushüpe hooga: 1. Kraamann, O., Harku k. 1,55 m., 2. Lepberg, Paldiski k. 1,50 m., 3. Piilberg, Nehatu k. 1,50 m.,

Kuul: 1. Jaas, Ilmar, Nehatu k. 10,70 m. 2. Suursööt, H., Saku k. 10,40 m., 3. Tomin-gas, J. Nehatu k. 10,15 m.

B. klass.

100 mtr. jooks: 1. Dunkel, F., Saue k. 12,6 s., 2. Sams, A., Saue k. 13 s., 3. Beek-mann, Saue k. 13 s.

Kõrgushüpe hooga: 1. Luik, E., Paldiski k. 1,50 s., 2. Meidorf, Riisepere k. 1,45 s., 3. Eich-valdt, Harku k. 1,45 s.

Kaugushüpe hooga: 1. Krepp, E., Paldiski k. 5,39, 2. Suursööt, H., Saku 5,37 s., 3. Särg, R. Paldiski 5,31 s.

Üldklass.

1.000 mtr. jooks: 1. Dunkel, F., Saue k. 3 m. 68 s., 2. Sams, A. Saue k. 3 m. 69 s., 3. Janusskevits, Saue k. 3 m. 11 s.

5.000 mtr. 1. Dunkel, F., Saue k. 17 m.

33,2 s., 2. Sams, R. Saue k. 17 m. 33,2 s., 3. Ja-nusskevits, Saue k. 17 m. 33,2 s.

110 mtr. tõkkejooks: 1. Kraamann, O., Harku k. 19,9 s., 2. Järvan, A. Harku k. 19,9 s., 3. Luiga, O., 22,3 s.

Teatejooks 4×100 mtr. — 1. Saue k. mees-kond, koosseisus: A. Sams, R. Sams, Beekmann ja F. Dunkel 52,2 s.

Teatejooks 4×100 mtr. — 1. Saue k. mees-kond, koosseisus: A. Sams, R. Sams, Beekmann, ja F. Dunkel 52,2 s.

Teatejooks 5×1.000 mtr. — 1. Saue k. mees-kond, koosseisus: R. Sams, A. Sams, F. Dun-kel, Janusskevits, Beekmann 15 m. 56,3 s.

Harju maleva võistlused: 200 m. kombineeritud teatejooks; riletumine.

Noorsoo isamaalise kasvatuse organiseerimine.

Mõtteid selle teostamiseks.

V. Neggo.

On palju kordi ja mitmel puhul konstateeritud, et tuleb alustada meil Eestis sihikindlamat noorsoo kasvatamist isamaalises sihis, tuleb muretseda meie noorsoole, eriti sellele, kes asub juba väljaspool koolimüüre, sündsast ja mõistlikku meelelahutust, et teda hoida kurjale teele sattumast, et tõsta meie rahva sisemist väärtust ikka kõrgemale tasapinnale.

Seepärast ei taha siin enam hakata pikemalt arutama ja sõeluma noorsoo isamaalise kasvatuse vajaduse põhjusi, vaid võtan neid kui tõeliselt olevaid, kui igati tunnustatuid, ning avaldan siinkohal vaid mõtteid, kuidas seda isamaalist kasvatust tuleks teostada, kuidas seda ülemaaliselt organiseerida.

On loomulik, et sellest küsimusest peaks olema peamiselt huvitatud meie haridusministeerium. Seni ei ole haridusministeerium, — kas vastavate jõudude või krediitide puudumisel või mõnel muul põhjusel — jäägu arutamata — sel alal veel midagi tähelepanuväärsemat suutnud teha. Küll on tal aga nähtavasti alati olnud selge, et see ülesanne kuulub tema ülesannete hulka, sest möödunud suvel

leidsime ajakirjanduses märkuse, et haridusministeeriumil on tahtmine tegeliselt hakata tegutsema mainitud alal. Ametisse pidi nimetatama eriline noorsoo instruktor (viimasel ajal on kuulda, et isegi eriline haridusnõunik), kelle ülesandeks oleks ülemaalinõu noorsoo organiseerimine isamaalise kasvatuse läbiviimise mõttes.

See samm on kõigiti tervitatav ja tahame haridusministeeriumile soovida vaid jõudu ja püsivust selle suure ja vastutusrikka töö teostamiseks.

Ei ole veel täpselt teada, mis teel ja viisil haridusministeerium kavatseb asuda selle laiaulatuslise organiseerimise teostamisele, kuid esimese pilguga näib igale olevat selge, et üks inimene, olgu see siis noorsooinstruktor või haridusnõunik, vaevalt suudab üksinda tegeliselt täita seda suurt ülesannet. Temal peab olema abijõudusid ja veelgi suur hulk abijõudusid.

Vaevalt aga jätkub haridusministeeriumil krediite suure hulga abijõudude palkamiseks.

Seega peavad abijõud olema mujalt võetavad.

Harju maleva võistlused. 200 m. kombineeritud teatejooks — käruga jooks.

Kombineeritud takistusjooks 200 mtr. (Käru ajamine, tunnist läbipugemine, ümberriietumine, puldani alt läbironimine ja laskmine) Harku k. meeskond 2 m. 56,5 s.

Ketas: 1. Kraamann, O., Harku k. 31,61 mtr., 2. Jaas, Ilmar, Nehatu k. 30,6 mtr. 3. Tomingas, J. Nehatu k. 30,6 mtr.

Oda: 1. Kraamann, O., Harku k. 39,42 mtr., 2. Särg, Paldiski 39,23 mtr. 3. Eichvaldt, Harku k. 38,85 mtr.

Granaat: 1. Sork, Harku k. 69,77 mtr. 2. Eichvaldt, Harku k. 65,45 mtr. 3. Tombak, Saue k. 64,70 mtr.

Teivashüpe: 1. Kraamann, O., Harku k. 2,60 mtr., 2. Luik, Paldiski k. 2,50 mtr., 3. Eichvaldt, Harku k. 2,40 mtr.

Võrkpallis tuli maleva meistriks Paldiski kompanii meeskond, omandades Kohila paberivabriku rändauhinna — hõbekarika.

Punktide järele tuli esimesele kohale 73 punktiga Harku kompanii, omandades Eesti panga rändauhinna; 2. kohale Saue kompanii 61 punktiga ja 3. kohale — Paldiski kompanii 36 punktiga.

Võistluste lõpul korraldati võistlejatele kaitseliidu peastaabi ruumes teejoomine ja kinoetendus, kus ka auhinnad välja jagati.

R.

Kes võiksid siis sellistena tulla kõne alla?

Eestkätt muidugi haridusministeerium arvestab oma arvurikka õpetajasperega. Tõsi ja loomuline on, et õpetajaskond peaks andma just kaaluvana osa abijõude. Kuid tekib küsimus — kas haridusministeerium saab õpetajaile peale panna peale kooli- ja õpetajate palgaseadustes ettenähtud kohustuste veel teisi kohustusi, kas võib ta nõuda neilt nende täitmist.

Oleks ju mõeldav üks haridusministeeriumi ringkiri, mis soovitaks iga kooli piirkonnas, eriti maal, ühe noorsooringi asutamist vastava õpetaja, või õpetajaskonna juhtimisel. Kuid see ei annaks mingil viisil täielist tagajärge, kuna ju osa õpetajaid küll selle teostamisele asuks, suur osa aga selle eelpoolmainitud põhjustel jätkaks teostamata. Seega ei kattuks kogu maa tiheda noorsoo-organisatsioonide-võrguga, vaid ühes paigas neid asutataks, teisel aga

Läinud kuu lõpul viibis Eestis külaskäigul rühm Poola kõrgema sõjakooli lõpetanud ohvitser. Tallinnas tutvunesid külalised Sõjaväe Ühend. Õppeasutustega ja asetasiid pärja 1. dets. 1924. a. langenud kadettide hauale. Ka tutvuneti endise Peeler Suure kindluse kavaga ja jäänustega. Järgneval päeval, külastades Kohila põlevkivikaevandusi, vaadeldi Narva lähedal vabadussõja lahinguvälja. Pildil — Poola külalised Tondil.

Muidugi, moraalselt võib ta neid selleks kohustada, võib üksikute õppejõudude kaalu hinnates arvestada ka sellega, kas õpetaja peale otsekohe koolitöö veel võtab osa noorsoo isamaalisest kasvatuses väljaspool koolitööd või mitte. Kuid juriidiliselt ei ole tal praegu maksvate seaduste järele selleks õigust, ja õpetaja võib haridusministeeriumi soove sel alal täita, kui ta tahab, võib aga ka nad jätta täitamata, kui ta ei tahab.

Seega jääks siis õpetajate osavõtt noorsoo isamaalise kasvatuses tööst ikkagi nende erasjaks, nende vaba tahtmise otsustada.

Kui siis selles oleme jõudnud selgusele, tekib uus küsimus — mil viisil võiks haridusministeerium siis kasutada õpetajate tööjõudu, kui ta neid juriidiliselt nende ülesannete teostamisele ei saa sundida.

mitte. Ning ülemaalisest noorsoo-organisatsioonist mainitud sihiga ei võiks olla juttugi. —

Mis siis teha?

Minu arvates haridusministeerium ei pääse mööda juba olemasolevaist ja veel loodavaist organisatsioonest — seltsidest, ühinguist ja liitudest —, kes juba tegutsevad või tahavad hakata tegutsema noorsoo kasvatamise alal. Neis just peituvad suurimad abijõud noorsoo isamaalise kasvatuses ülesande teostamisel. Selliseid organisatsioone on meil ju terve rida — skouidid, noorsepad, kaitseliit, naiskodukaitse, noorte meeste ja naiste kristlikud ühingud, noorte Punane Rist, koolinoorsoo liit, ülemaaline Eesti noorsoo ühing, igasugu haridusseltsed, ühinguid ja liite, õpetajate seltsed, ühinguid ja liite, naisseltsed, -ühinguid ja liite n. n. e. Pea-

aegu kõigil neist on oma kaugeleulatuv organisatsioon, oma osakonnad ja üksused kogu maal. Siit võiks leida hulk ja tusedaid abijõude. Neis organisatsioones tegutseb ka suurem hulk või isegi peaaegu kõik õpetajad mitte sunnitud vaid vabatahtlikult. Aga kui keegi vabatahtlikult endale on võtnud teatud kohustused, siis on ta sunnitud täitma temale asetatud kohustusi, seni kui ta on vastava organisatsiooni liige. Ei soovi ta enam kanda neid kohustusi, siis peab ta vastavast organisatsioonist lahkuma. See on küll ka vaid moraalne surve, ent siiski palju tusedam kui lihtne haridusministeeriumi sooviavaldus ringkirja näol.

Paljud mainitud organisatsioonest tegutsevad juba noorsoo kasvatamise alal, mitmed neist, nagu näiteks kaitseliit ja naiskodukaitse, tahavad täie jõuga hakata tegutsema sel alal, kuna nad loevad seda oma otsekoheseks kohuseks, — kuid loomulik on, et kui igaüks neist organisatsioonest tegutseb omaette, lahus teistest, nendega pidamata kontakti, siis ka tegevus ise kõigis mainitud organisatsioonides läheb üksteisest väga lahku, puudub tal vajaline ühtlus, mis aga sihikindlaks tegutsemiseks on äärmiselt tähtis.

Selleks ühtlustavaks lüliliks nüüd võiks olla, õigem — peaks olema haridusministeerium. Ministeeriumis peaks asuma see tsentrum, kuhu kokku jookseksid kõik niidid üksikuist organisatsioonest, kus nende varal selgusele jõutakse kogu ülemaalse noorsoo kasvatustöö sihist, laadist, töömeetodist ja -viisist, kust jällegi omakord üksikuisse organisatsioonesse saabuksid sooviavaldused ja näpunäited vajalikkude sihi või töömeetodite muudatuste ja paranduste kohta, missuguseid vastavas organisatsioonis tuleks tähele panna ja ette võtta jne.

On ka mõeldav selline viis, et haridusministeeriumis kindlaks määratakse noorsoo isamaalise kasvatuse siht ja välja töötatakse selle kasvatuse teostamise kava üldjoontes (raamkavana), milline siis organisatsioonides laiali saadetakse, kes selle kava järele asuksid tegevusse, kusjuures igaüks neist mainitud kava tohiks käsitada ja täiendada nendele sihtidele vastavalt, mistema jaoks on erilise täht-

susega, mis vastavad ta põhikirjas allakriipsutatud nõuetele. Sealjuures peaks aga üldsiht jääma kõigile üheks ja samaks.

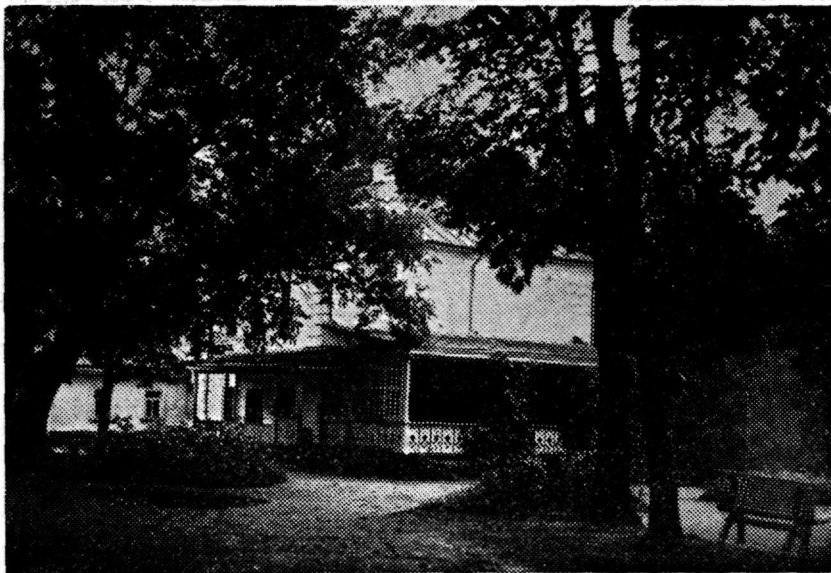
Et aga üldsihti mõnes organisatsioonis ei muudetaks ja et töömeetodid kasvatuse teostamisel ei muutuks mõnes paigas tundmatuiks, selleks peaks haridusministeeriumile jääma järevalveõigus. Siis oleksime garanteeritud, et isamaalise kasvatuse töö noorsoo hulgas läbi viiakse ühtlase põhimõtte järele ja meie rahva tuleviku heakäekäigu kindlustamise suunas.

Samuti võiks kaalumisele võtta küsimust, kas ei oleks otstarbekohane haridusministeeriumi juure luua noorsoo isamaalise kasvatuse komitee või nõukogu, kelle liigeteks oleksid kõigi organisatsioonide esindajad, kes tegutsevad noorsoo isamaalise kasvatuse alal, haridusministeeriumi esindaja eesistumisel. Mainitud komitee või nõukogu oleks haridusministeeriumil abiks kasvatustöö ühtlustamisel ja töömeetodite kindlaksmääramisel.

Olgu muu hulgas öeldud, et mis puutub hra Meikopi „Päevalehes“ avaldatud arvamisse, et noorsoo vaimline juhtimine tuleb anda ainuüksi noorsoo enda kätte ja ei tohi aset leida noorsoo „ametline hooldamine“, siis vaidleb ta sellele väitele ise vastu äsjailmunud raamatus „Noorsooliikumine“, kus ta ütleb, et tuleb vahet teha alaealise ja täieealise noorsoo vahel, kellest esimene vajab juhtivat kätt, kuna teist peaks lastama tegutseda ettekirjutusteta, iseseisvalt ja vabalt. Kui mina siin kõnelen noorsoost, siis mõtlen ma selle all just seda esimest „alaealist“ gruppi ja arvan, et siin lähevad mu mõtted ühte hra Meikopi omadega ta „Noorsooliikumises“.

Ülaltoodud read ei taha pretendeerida mingisugusele vastuvaidlematu tõe konstateerimisele, vaid tahavad olla vaid mõtteavaldusteks neile, kes seda küsimust peaksid käsutama üksikasjalisemalt, ning tahaksid olla tõukeks, et need, kellesse asi puutub, tõsisemalt ja energilisemalt hakkaksid tööle meie noorsoo isamaalise kasvatuse organiseerimisel. Jääme ootama haridusministeeriumi lähemaid samme sel alal.

Tolstoi-pidustused Venemaal.

10.—17. septembrini peeti Venemaal n. n. Tolstoi nädal—pidustused kuulsa kirjaniku 100. sünnipäeva puhul. Pidustustele oli kutsutud ka hulk välismaa kirjanikke, arvustajaid ja ajakirjanikke. Muude hulgas oli pidustustel ka „Kaitse Kodu!“ tegevtoimetaja, viibides SSSR-is üldse 15 päeva. Ruumipuudusel ilmuvad ta tähelepanekud Venemaa oludest „K. K.“ tulevases numbris.

Piltidel: Ülal — Leo Tolstoi sünnimaja Jasnaja Poljanas; all — pidulik aktus Leo Tolstoi nimelises koolis Jasnaja Poljanas. Laua taga istuvad (paremalt vasakule): Nõuk. hariduskomissar Lunatscharski, Leo Tolstoi tütar Aleksandra Tolstaja, välismaaga kultuurilist ühendust pidamise organisatsiooni juht Olga Kameneva (Trotski õde).

Tallinlaste jalgpalliretk Viljandi.

Kaitseliit on kogu Eestit haarav organisatsioon, siiski on puudunud seni sagedasti tegeline sportlik side üksikute malevate vahel. Vast ainult kaitseliidu päevadel puutusid malevlased kokku, kuid hiljem isoleeruvad üksikud malevad jälle. Et malevate vahel sisemist sidet kõvendada, otsustas Sakala malev korraldada Tallinna malevaga kohtamist jalgpallis. Tallinlaste külaskäik muutus Viljandi spordirahvale teatavas mõttes suursündmuseks — seda enam, et Tallinna maleva meeskonnas alul kaasa pidid mängima palju nimekaid internatsionaale.

Meeskondade vastastikused mälestiskingitused. Vasakul — tallinlaste poolt viljandlastele annetatud jalgpallimängijakuju; paremal — tallinlastele annetatud Viljandi malev. miniatüürlipp.

Tallinlaste saabudes tekkis küll selles suhtes väike pettumus, sest lubatud internatsionaalidest puudusid mitmed. Siiski sõidutati võõrad läbi uduvihma rõõmsas meeleolus korterisse, mille mugavalt sisse oli seadnud Viljandi kodukaitse. Vihm ei lakanud ka siis, kui mõlemad meeskonnad orkestri saatel marssisid maakonna gümnaasiumi spordiväljale, kus lavastati esimene võistlus Viljandi ja Tallinna maleva vahel.

Vihma all tervitas tallinlasi Viljandi poolt ltn. Triik ja andis külalistele üle väikese mälestuse — malevkonna miniatüürlipukese kodumaa graniidist alusel. Tallinlase poolt vastas kõnega Kivisild ning annetas vastumälestuseks jalgpallimängija kuju. Siis valis Viljandi poole ja Tallinn lõi vahekohtunik Rõksi vile järele palli lahti.

Kohe asub pealinn pealetungile ja Maurer teeb Viljandi väravasse paar kõva lööki. Viljandi väravavaht Koppel on aga seekord hiilgevormis ja likvideerib surmakindlad pallid uskumatute mahaviskega. Libedal väljal „libiseb“ mäng aga ka Tallinna poolele, kuid harva saab sealne vv. Altosaar palli katsuda. Poolaja keskel tehakse enamvähem keskväljamängu pikkade söötudega, siis aga hakkab Tallinn jälle triblama ja Koppeli olukord muutub kibedaks. Poiss otse vähkreb värava ees, aga palli sisse ei lase. Alles poolaja lõppminutil põrutab Maurer 3 meetri pealt 1:0.

Teine poolaeg algab endise kiire tempoga, millega viljandlased pole harjunud. Surutakse Mulgimaa väravasse, esiteks tagajärjetult. Poolaja lõpp kuulub Tallinnale, kes jällegi Maureri läbi 2:0. See jääbki lõppseisuks.

Kogu mängu aja sadas vihma, kuid Viljandi kohta oli rahvast võistlust jälgimas kaunis rohkesti. Selle rekordi purustas aga kaugelt järgmisel päeval võistlust jälgima tulnud rahvahulk. Seekord seisid vastamisi Viljandi koondus, kes õieti koosnes küll nõrgematest mängijatest, kui eelmisel päeval.

Viljandi muidu nõrk edurivi näitab aga seekord visat vastupanu ja Tallinna surutakse esimese jutuga „kokku“. Siis

Tallinna ja Viljandi meeskonnad segi (tallinlased rohelistes, viljandlased valgetes särkides).
Vasakul — vahekohtunik Rõks.

on paar kriitilist momenti Viljandi väravas, kuid tuleb see, mida viljandlased oodatagi ei teadnud: vv. Anderson viib palli Tallinna kaitsest läbi ja lööb Alto- saarest mööda võrku — 1:0, Viljandi eduks! Tallinna püüab tasuda, kuid jääb alati vastaste kaitseesse kinni. Poolaeg lõpeb Viljandi juhtimisega.

Teine poolaeg ei kuulu õieti kum- malegi — mäng käib igalpool: kord Vil- jandi poolel, siis Tallinna all, kõige enam aga keskväljal. Poolaja keskel kukub Viljandi väravavaht Raudsepp robinso- naadil nii raskesti, et ta viiakse ravilasse. Viljandi väravasse asub kaitsja Saun, kes kohe kümme kord palli osavalt likvidee-

rib. See Viljandi 10-meheline edurikas mäng kütab rahva nii soojaks, et kisa ei vaibu hetkekski. Varsti asub V. väravasse reservväravavahina vana suurus Nahe. Tallinn tõrjutakse kohe kaugemale. Pool- aja lõpuks on aega veel 3 minutit ja Vil- jandile paistab võit. Siis aga teeb hasarti- sattunud Viljandi kaitsja Saun trahviruu- mi äärel handsi, ja Maurer lööb antud 16 meetri löögist läbi meeste sumina 1:1.

Sellela lõppes võistlus. Öhtul järg- nes kodune koosviibimine ja eine mõle- male meeskonnale ja kutsutud külalistele. Viljandi kodukaitse oli seegikord näida- nud, et ta mõistab külalisi vastu võtta.

Mõnd laskekunsti saladustest.

„K. K-le!“ kirjutanud kaitseliidu peastaabi õppepealik kpt. A. Parts.

4

Sihtjoone juhtimisest sihtpunkti.

Tuletame siinkohal veel kord meele, et sihtjooneks nimetatakse kirbutipust ja sihikusälga keskkohast läbiminevat õi- get joont. On meil võetud tasane kirp, on ka õige sihtjoon käes. Sihti- mine seisabki selles, et õige sihtjoon ju- hitakse sihtpunkti. Tabav lask saavuta- takse ainult siis, kui kukepäästmise silma- pilgul sihtjoon püsiks õieti sihtpunktis. Kui raske see aga on v a b a k ä e l a s k - mise juures (piissi toetav käsi ega küünar- nukk ei ole kuhugi toetatud — harilikult

püsti laskmisel), seda teab igauks, kes te- gemist teinud vaba käe laskmisega.

Õpetusi ja soovitusi, kuidas v a b a k ä e l a s k m i s e j u u r e s k u k e p ä ä s t m i s e s i l - m a p i l g u l s i h t j o o n t h o i d a s i h t p u n k t i s , o n palju. Seepärast ei ole huvituseta järele uurida ja proovida ka seda viisi, millist soovitab üks Saksa laskesportlane ja mille põhimõtted on toodud käesolevas artiklis.

Allpool toodud viis käib peamiselt väi- kekalibrilisest püssist laskmise kohta, kuid ei ole huvituseta seda järele katsuda ka sõjaväepüssidest laskmise juures.

Juba oma neljandas artiklis, milles käsitasime autosuggestiooni tähtsust laskmisel (ilmunud „Kaitse Kodus“ nr. 17), nägime, kui raske on ketast hoida liikumatult keskmisel sõõril. Seda suudame teha väga lühikest aega. Ikkagi tuleb ette väikesi kõikumisi ja ketas lööb sõõrist välja, kord paremale, kord vasakule, kord põiki jne. Ühe sõnaga, ketta kõikumine, s. o. sõõrilt väljalöömine, on täiesti juhuslik ja inimene ei suuda neid kõikumisi oma tahtmise järele reguleerida ega nende suunda ette aimata (ainukene rohi siin on — ketast liikumatult paigal hoida).

Täpselt samasugune lugu on ka sihtjoone sihtpunktis hoidmisega vaba käe laskmise juures. Katsugu keegi sihtjoont liikumatult sihtpunktis hoida, näiteks kümnendal ringil. Seda suudetakse teha väga lühikest aega. Suuremal osal laskuritel ei püsi püss küll nii kaua paigal kui palju aega tarvis läheb kukepäästmiseks.

Sihtjoon kõigub ikkagi ja lööb sihtpunkti pealt välja, kord siia, kord sinna. See väljalöömine on samuti juhuslik kui oli see ketta juures, ning laskuri poolt mitte reguleeritav ja etteaimatav. Siit tulebki ilmsiks nähtus, et viskepunkti on järsku hoopis teisel kui kuhu laskur kuuli tahtis juhtida.

Kuidas nüüd toimetada? Ega laskur tohi ju olla kuuli mängukann; vastupidiselt — laskur peab kuuli juhtima.

Et asjast öieti aru saada, pöörame veel kord ketta juure tagasi. Kuid olgu siinkohal veel kord tähendatud, et alljärgnev võib olla maksev ainult nende kohta, kes kukepäästmise jooksul ei suuda sihtjoont hoida liikumatult sihtpunktis.

Paneme nüüd ketas mingisuguses suunas edasi-tagasi liikuma, näiteks üles ja alla punktide A ja B suunas (vaata joonestus nr. 1). Seega on temale antud kellapendlile omane liikumine ja igasugused kõrvalekaldumised

A-B suunast on kõrvaldatud. Ketta juhuslik kõrvalehüppamine (paremale, vasakule, põiki jne.) ei ole enam võimalik, ja meie teame, et tema liigub ainult üht ja kindlaks määratud teed mööda.

Katsume sedasama järele teha püssiga. Anname sihtjoonele püstloodis edasi-tagasi liikumise üle märklaua keskkoha punktide A-B suunas. Otsekohe näeme, et sihtjoone „kõrvalehüppamised“ kaovad ja see liigub ainult üles ja alla.

Niisugust kellapendli-taolist liikumist saame juba ise reguleerida ja mõndagi kasulikku silmapilku, s. o. kukepäästmise silmapilku, ette aimata.

Mida pikaldasem sihtjoone üles-alla õõtsumine, seda kasulikum laskurile. Järjekindla harjutamisega võib nii kaugele jõuda, et sihtjoon liigub „uuri suurema näitaja kiirusega“.

Mis kasu on sellest kõigest?

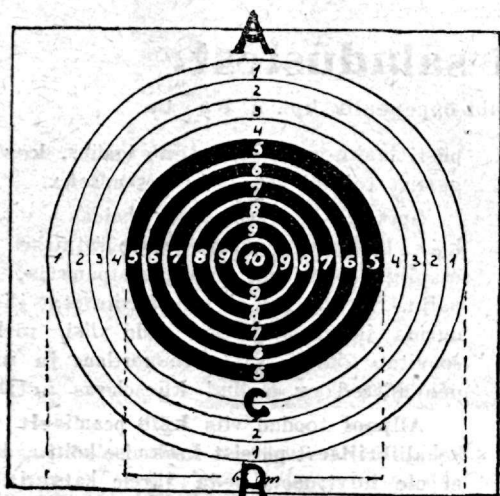
Kasu on järgmine: 1) sihtjoone üles-alla õõtsumisega on kõrvaldatud selle „kõrvalehüppamised“, s. o. niisugused juhused, milliseid laskur ei või ette näha ega aimata; 2) kui sihtjoon reeglipäraselt liigub, võib laskur kukepäästmise silmapilgu ette kindlaks määrata ja kukepäästmist toimetada just niisugusel hetkel, et kuul lendaks soovitasse punkti.

Nimelt korralik ja teadlik laskur tunneb oma püssi kuke päästmise iseäraldusi. On ju ühel püssil trikli kõik pikem, teisel lühem; ühel püssil kukk kerge, teisel raske päästmisega. Ühesõnaga, laskuril peab teada olema, kui palju aega kulub kukepäästmisele. Teisest küljest on temal teada ka, millise kiirusega liigub sihtjoon. Seega saab tema kindlaks määrata, millal teha algust kukepäästmisega.

Näiteks, laskur soovib musta sõõri tabada. Sihtjoone liikumisel alt üles, punktist A punkti B-sse toimetatakse kukepäästmine. Sihtjoon on jõudnud punkti C. Laskur teab, et temal kulub kukepäästmise peale täpselt nii palju aega, kuni sihtjoon jõuab punktist C musta sõõri peale. Sihtjoone jõudes C punkti algab ta kukepäästmist ja lõpetab selle musta sõõrini jõudmisel — ja kuul peab sõõri tabama (muidugi ainult sihiklasu juures, s. o. kui sihtpunkt ja tabamuspunkt langevad ühte).

Kuul ei võigi mustast sõõrist välja minna: alla mitte ja seepärast, et sihtjoon liigub alt üles sõõri suunas; ka üles mitte, sest kukepäästmine sünnib sarnase arvestusega, et lask tekib just sellel silmapilgul, mil sihtjoon sõõri peale jõudis; kuuli kõrvalekaldumist ei võimalda sihtjoone reeglipärane üles-alla liikumine.

See on juba laskuri isiklik asi, millal tema teeb algust kukepäästmisega, kas punktis C, sellest ülal või all pool. Muidugi see oleneb püssi päästemehhanismi töötamise iseäraldustest.

Joonestus N°1

See käis nüüd „sõõrilaskurite“ kohta, see tähendab nende kohta, kes lepivad ainult musta sõõri tabamisega.

Meisterlaskurite tarvis on sellest veel vähe. Kümnennda ringi tabamine on nende eesmärgiks. Laskemeistrite silm on alalise harjutamisega arenenud nii kaugele, et tema mustas sõõris peaaegu täpselt ka ringid kindlaks määrab, olgugi et tema ringe eraldavaid valgeid ringjooni ei näe.

Meister teeb algust kukepäästmisega alles siis, kui sihtjoon on jõudnud ringini (näiteks 7, 8 või 9 jne.), millest sihtjoone liikumine sihtpunktini võtab nii palju aega, palju seda vajab kukepäästmine.

Praktilisi nõuandeid.

(N. Buldõgini järele.)

Väga huvitavaid mõtteid ja väiteid laskekunsti ja selle saladuste omandamise kohta toob N. Buldõgin oma raamatus: „Laskesport“. Olgugi, et kõigi nendega täies ulatuses päri ei saa olla, toome neid siiski lugejatele tutvumiseks täies ulatuses ja muutmatalt.

Arukas ja teadlik laskmine ei nõua laskurilt üksi kindlat kätt, teravat nägemist, füüsilist tervist jne., vaid ka suurt vaimliku töö osavõttu. Laskeharjutused üksi, pea kaasatõotamiseta, ei anna iial häid tagajärgi. Laskur peab meelestama, et ainult kõigi laskevõtete mehhaanilise täitmisega (olgugi nad laitmata täpsed), oma tegevuste, püssi tegevuse ja saavutuste põhjaliku kontrollita ning hoolika analüüsita ei jõuta millalgi eduni oma saavutustes.

Iga normaalse vaimlise arenguga ja füüsiliste puudusteta inimene võib alati saada heaks laskuriks. Et jõuda laskmises kõrgeima kvalifitseerimiseni, s. o. saada kogenud, eeskujuliseks laskuriks, on tarvis ka „head pead“; peale korraliku füüsilise tervise ka häid vaimlisi andmeid ning arengut. Paljud arvavad, et nägemine on laskmise juures kõige tähtsamaks teguriks. Muidugi, hea (keskmise) nägemisvõime on vajaline, kuid kui see puudub, siis on võimalik seda parandada hoolika prillidevalikuga. Edasi, paljud kalduvad arvamisele, et heaks laskmiseks on vaja omada tugevat muskulatuuri, s. o. valdama teatavapiirilist füüsilist jõudu, millise saavutamiseks on vajalised isegi kehalised harjutused. Niisugune arvamine on suuresti ekslik.

Tuntud käsijariistadest laskmise füsioloogiliste tingimuste uurija, sakslane W. Deynert, ütleb, et niisugused spordiharud, nagu ratsasõit, jalgrattasõit ja võimlemine riistadel, mõnikord isegi avaldavad halba mõju laskmise kõrgeimate tagajärgede saavutamise mõttes. Mis puutub erilistesse füüsilistesse harjutustesse käte lihaste arendamise eesmärgiga, siis on need täiesti ülearused, sest nad ei too absoluutselt mingit kasu. Kuid väga tähtsad on püssi palgepanemise harju-

tused, ja nimelt selle püssiga, millest laskmist sooritatakse. See on tähtis harjumuse koolitamise mõttes, s. o. koolitada harjumust seadida mõlema käe lihaseid automaatselt nõuetavasse asendisse, mille abil laskur saavutab ühtlase palgepanemise. Statistika näitab, et maailma kõrgeltkvalifitseeritud laskurid harilikult mingisuguste eriliste kehaliste harjutustega tegemist ei tee oma käte lihaste arendamiseks.

Peale hea laskmise saladuste, millised allpool tuuakse, on viis peapunkti, mille täpne täitmise alati toob laskmise juures edu. Need punktid on järgmised:

1. Sihtimine. Sihtimine peab olema täpselt ühesugune iga lasu juures. Selle saavutatakse järjekindla silma sihtima harjutamisega; neid harjutusi tuleb alati sooritada ka kodus. Nii kaua kui laskuri silma võrkkeelele jäädavalt ei ole juurdunud täpne püssi kirbu paigutuse pilt sihtpunkti (märklaua musta sõõri) suhtes, nii kaua silm ei suuda kinni püüda kõige vähemaid sihtimisvigu.

2. Püssi hoid. Laskur peab oma püssi hoidma kindlalt kõikides laskeasendites. Selleks kõige enim on tarvis leida õige tasakaalustatud asend ja selle järel alalise harjutamisega jõuda nii kaugele, et asendis saadaks nõuetav kindlus ja see muutuks täiesti loomulikuks. Harilikult see punkt nõuab rohkem aega ja harjutamist kui teised punktid.

3. Kukepäästmine. Kui hästi laskur ka ei sihiks, kui kindlasti ta ka püssi ei hoiaks, kui tema aga kukepäästmise juures „rebib“, siis see viib nurja kogu sihtimise lasu andmise hetkel ja kuul jookseb märklauast mööda. Triklile vajutamine peab sündima nii, et kuuli väljalendamise hetkel ja kuuli rauast väljalendamise silmapilgul püss oleks asetatud samuti nagu oli sihtimise ajal ja et ta ei kalduks kõrvale enne loomulikk tagasipõrget.

4. Lasumärkimine või viskepunkti teadmine. Lasumärkimine või viskepunkti teadmine on märklaual selle punkti meelespidamine, kuhu oli sihtjoon juhitud lasu tekkimise silmapilgul. Iga laskur püüab püssi hoida kindlasti ja liikumatult, kuid iga laskur ei suuda hoida absoluutselt liikumatult. Kirbu ja püssi õõtsumine leiab aset isegi parimate laskurite juures. Laskur peab oma silmaga täpselt kinni püüdma koha märklaual, kuhu oli juhitud sihtjoon lasu tekkimise silmapilgul. Just selles punktis või selle lähedusele tuleb loota tabamust. Kui seda aga ei juhtu, siis see annab tunnistust, et püss või padrunid või sihiku seadmine ei ole korralik. On aga püss korralik ja padrunid heaomaduslised, siis tuleb sihikut muuta.

5. Sihikuseadmine. Sihik tuleb seadida arvestusega, et sihtides ringmärklaua musta sõõri alla (must sõõri püssi kirbu peale võtta),

Võrumaa ringk., Erastvere jsk. naiskodukaitse. 1. n. M. Kompus — esinaine.

kuulid tabaksid sõõri südamikku. Olenevalt mitmekesisest tingimustest, peaaegu iga laskur nõuab ise sihiku ja kirbu seadet. Nii näiteks püssi sihik ja kirp, mis kohased ühele laskurile, võivad hoopis vastuvõtmatuteks osutuda teisele laskurile. Püssi sisselaskmine (proovimine), mida toimetatakse töökojas, on ainult umbkaudu õige. Iga laskur peab ise järele proovima oma püssi jooksu mitmesuguste kauguste peal, et seades sihikut teatava kauguse peale võiks orienteeruda lahkuminekutes viskepunktide ja tegelikkude tabamuste vahel.

Üldiselt, iga korralik laskur peab suutma kooskõlastada kõiki neid viit punkti. Tema peab harjutama sihtimist ja ühel ajal hoidma püssi kindlalt, sujuvalt triklile vajutama ja kui tekkis lask — kinni püüdma punkti, kuhu oli juhitud sihtjoon. On tarvis õppida koon-dama oma tähelepanu ja tahet nii kõrge kraadini, et täita nende punktide nõudeid täiuslikult.

Hea laskmise saladus seisab järgmises:

1. Tunda oma relva. Saades ühe püssi, tuleb seda ka kasutada alaliselt, vahetamiseta. Üldse ei ole püssi sagedane vahetamine soovitatav. Iial ei tohi teist tüüpi püssile enne üle minna, kuni esimene ei ole küllaldaselt määralt tundma õpitud. Kowboydel on väga tabav ütetus: „Hoidu inimese eest, kes omab ainult ühe püssi.“

2. Pühenda täit tähelepanu igale peensusele ja üksikasjale.

3. Ole alati tähelepanelik. Sagedasti, kui on võimalik saavutada häid tagajärgi, ei saavutata aga neid ainult lohakuse tõttu.

4. Olla täpne. Ärge unustage, et püss on täpne riistapuu. Kui teie ei ole tema suhtes äärmiselt täpne, ärge lootke siis häid tagajärgi.

5. Pole tarvis ärritada. Ärritatud laskur ei suuda püssi hoida kindlasti ega täpselt sihtida. Ärritus on harilikult vähese enesealduse ja kindlusetuse tagajärg ja see tuleb vähesest harjutamisest.

6. Sammuge aeglaselt, eriti alguses. On palju inimesi, kes lasevad aastate jooksul, kuid nendest ei saa iial häid laskureid. Kogu nende huvi seisab ainult laskmise protsessis endas. Nad on oma harjutamises nii tõttajad (impulsiivsed), et nad ei püsi omada vajalist kindlust ning täpsust. Iial ei tohi üle minna kiirlaskmisele, kuni täiuslikult ei valitseta pikaldase laskmise kunsti. Teadmised ja osavus, mis saadud pikaldase laskmisega, ei takista heaks kiirlaskuriks saamist; viimase kunsti ommiseks vajatakse ainult mõnd sellekohast harjutust.

On isikuid, kes väga kiirelt õpivad tundma kõiki laskesaladusi ja laskmisi, kuid siiski on tarvis meeletada: kuni meisterlaskurini jõudmiseni laskur saab nii põhjalikud kogemused laskmises, et ta isegi siis, kui ta eksib või on ärritatud meeleolus, laseb ikkagi hästi.

Kui algajal laskuril läheb korda saavutada tagajärgi ligidasi rekordile, siis ei tähenda see veel, et tema on teadlik ning kogenud laskur. Et saada tõepoolest kogenud laskuriks, on tarvis terveid aastaid praktikat, harjutamist, uurimist ja katseid. Oleks see asi nii lihtne, siis „mäng ei vääraks küünlaid“.

⌘Katkend ilmasõjapäevilt. Bernhard Linde.

Kahesugused mälestused seovad mind Valge-Vene väikese maakonnalinnakese Borissoviga, mis asub endises Minski kubermangus. Muidugi oli see maailmasõja päevil ja olid need samuti maailmasõja kõiki üles keerutavad puhangud, mis töid mu sellesse nimeliselt valgevene, kuid tõeliselt juudi linnakesesse.

Olin veel üpris unine, kui äratas mind konduktor, teatades viisakalt, et jõuame pea Borissovi. Teadsin ainult, et selles Minski kubermangu maakonnalinnakeses on umbes 30.000 elaniku ja see oligi peaaegu kõik, mille ümber lõi siis juba mu ettekujutus rea oletusi sellest linnakesest; kõik need oletused aga olid rajatud mu kodumaa maakonnalinnade analoogiaile ja osutusid seetõttu muidugi ekslikeks.

Pakikandja saatel lahkudes vagunist olin kohe jaamahoonesse jõudes ümber piiratud terve karjast igasuguses vanaduses pikkades kuu- bedes räpastest juutidest, kellel kõigil käes pikad piitsad. Käratsedes ja tõugeldes ümbritsesid nad minu, kes vaatlesin uudse tunde vallatuna veidi kohmetult neid noorukesi, keskealisi ja vanu hallihabemelisi, kes kõik püüdsid kiskuda enese kätte minu sumadane, kutsudes oma sõidukisse, kiites oma hobust ja saani, laites oma ametivendade hobuseid kronudeks ja söimeldes nendega. Vaatlesin uudishimuliselt seda idamaist seltskonda, kelle saagi ja riiu esemena seisin nende keskel, hoides ise kramplikult kinni oma kaht sumadani ja unustades koguni, et pakikandja oli kadunud kuhugi minu kahe teise sumadani. Aga seal ilmuski see kavalasilmaline venelane-pakikandja, peletades laiali mõne energiliselt öeldud Vene kolmeastmelise söimuse sõna ja neid saatva ähvardava liigutusega kogu mind ümbritseva juudisalg ja kahmas oma kätte minu sumadani ning tüüris jaamaesisele, kus vehkis vastu püüdvalt meile, kutsudes meid piitsa ja pikavarrukalistest käistest vaevalt välja ulatuvate kätega noorukas, nagu oma vanale tuttavale, näidates tema saanis olevaile minu sumadaniidele.

Nähes seda valgusid tagasi meid eemalt jälgivad juudivoorimehed vaksalihoonesse, et piirata sisse teise järjekordse ohvri.

Kui otsustada piitsa hirmsa vehkimise ja

hobuse kõnetlemise, ergutamise ja hurjutamise järele, valmistus mu voorimees küll vist mingile traaviajamisele ja juba kerkiski minu keelele hoiatus, et ei maksa liialt kihutada. Kuid peagi veendusin, et oleks olnud selline hoiatus täitsa üleliigne: mu voorimehe hobune tegi paigast liikudes küll järsku, kottpimedas öös aimatava üle- jõulise paigalthüppe, liikudes edasi sel kiirendatud sammul sülda kolm-neli ning kavatses siis jääda täitsa seisma. Jälle lõpmatud piitsaga vehklemised ja voorimehe kõnelused hobusega mõjusid vist küll seevõrra, et liikusime edasi jälle mingis sõrksõidus, mis vastas hea hobuse parajale käigule.

Äratas minu neist vaatlusist terav valu, mis tundsin oma ribikontide vahel. Kobades käega pimedas tundsin, et oli sattunud sinna umbes piitsavarre jämedune pulk, mille teine ots oli pärit saani küljest. Ikka käega kobades tundsin, et istusin nimelt mingis suures korvis, mille vajutasid laiaks mu rasked sumadaniid. Asetades oma ribikondid ettetiukki pulgaga kõrvusuunda, jatkasime sõitu. Linn asus ju versta neli raudteejaamast eemal ja see maa võis pakkuda võimalusi vast ehk muudekski seiklusteks, milleks võisin vajada veel oma ribikonte.

Kõnetasin oma voorimeest, küsides temalt teateid võorastemajadest. Esimeseklassi hotelle pidi olema Borissovis voorimehe tõenduse järgi kolm-neli.

„Üks on kohe peauulitsa alul paremat kätt,“ lausus see noorukas ja nagu tahaks hakata näitama ta mulle selle veel kaugel oleva võorastemaja geograafilise asendi suunda, sirgus välja pahema käe pikast varrukast paar sõrme, mille ühe vajutas ta vastu oma nina pahemat sõõrmet ja vuhisedes nuuskas ta eht vene moodi paremale.

„Aga veidi edasi sõites on pahemal pool teine, samuti esimeseklassi hotell,“ ütles mu voorimees ja kinnitas seda peale samalaadilisi ettevalmistusi täpselt sama nuuskamisega pahemale poole. Tehniliselt soorituselt olid need nuuskamised tõeliselt esimeseklassilised ja mul jäi ainult soovida, et oleksid mainitud hotellidki oma seadlustelt sama esimesejärgulised, kui mu voorimehe nuuskamiseoskus.

Mäekeselt alla ja jälle üles sõites jõudsimegi lõpuks mingi linnataolisesse agulisse ja olimegi voorimehe kinnituse järele peatänaval kui peatusime mingi räpase maja ees, millel logises tuule käes äärmiselt roostetanud silt, millelt võis lugeda vaevalt „Pariis, esimesejärgu hotell“.

Ronisin välja saanitist veidi skeptilisena kui kargas pukilt voorimeeski oma maaniulatavas rüüis, piits ikka auväärsest peos, nagu oma kutse embleem, ja sammus minu ees trepist üles. Esimesena nõudis ta perenaiselt-juudilt „meile“ head tuba ühe voodiga. Olin päris õnnelik, kui sain eitava vastuse sellelt äärmiselt räpaselt perenaiselt: oletasin tubades vist küll täitsa põhjendatult sama mustust, nagu võis leida seda selles juudinaises endas.

Nii käisime voorimehega veel paaris kohas ja kõikjal nõudis see juudipoiss ikka „meile“ tuba, tähtsalt ja väärse, nagu peituks selle „meile“ taga kõigepealt ta ise. Alles neljandas hotellis leidsime vabana midagi, mis oli olnud kunagi tuba ja oli praegu vast ainult paremal juhul selle taoline.

Jäädas üksi siia mõistsin alles vene suurima luuletaja Aleksander Puškini salme vene võorastemajadest ja lutikatest.

Tirisin siis sängi keset tuba, pildusin voodi musta pesu ühes räpase tekiga kaugemasse nurka, otsides sumadanist omad asemele ja katsetasin magamisega.

Hommikul tegin juba varakult käigu oma tulevasesse ametikohta. Kuna magas veel mu tulevane ülem, tutvusin kõigepealt oma kaasametnikkudega, kelle hulgas kohtasin ka oma keskkooli-päevade koolivenna Karl Rumori.

Kuid nende kaasametnikkude keskel oli mu tähelepanu peaseemeks majandusilem Pavel Aleksandrovitš. Kasvult ulatas ta vaevalt kesk-

mise pikkusega mehele õlani, olles nii poolteise-arssinaline. Aga puudujääva pikkuse tasus Pavel Aleksandrovitš lopsakalt ja uhkelt oma jämedusega. Ta kõht ja rind moodustasid üheainsa auväärse kühmu, kuna seljalt oli ta järeksult sirge, nagu oleks olnud ta lahasse paigutatud. Kaela tal ei olnudki peaaegu, vaid pea kerkis õlgadelt nagu mingi imetilluke ämmatussu-nimeline taim. See oli tõepoolest imeväike, aga oma välistelt vormidelt ja üksikult võetuna siiski väga kaunis peakene, millele oleks võinud olla julgelt uhke iga daam. Aga Pavel Aleksandrovitši keha juure sobis see küll kõige vähem. Kuid selle mehe väarikus ja uhkus ei peitunud ei tema väikeses ja iseenesest imeilusas peas, ega ka tema kõhu auväärsetes volüümides, ei ka tema lihikestes säärtes, mille pikkus nõudis vaevalt veerandi kogu keha pikkusest, — ei, vaid Pavel Aleksandrovitši au ja uhkus olid tema hiiglavurrud. Need olid tõepoolest haruldaset pikad ja imetihedad. Alates nagu tavaliselt ülemiselt huulelt, tugesid nad suu mõlemal äärel nagu vundamendil karvalisele alakasvule, mis ulatus alla kuni poole lõuani.

Pavel Aleksandrovitš teadis ja tundis milles seisis tema mehelik ilu ning uhkus ja seepärast oli otsekohe semaks ja tõsisemaks naudinguks vaadelda kuis keerutas ta oma vurre. Ja neid keerutas ta alati kui puutus kokku naistega. See Rjäsani kubermangu talupoeg oli olnud eraelus, tema enese jutustuse järele, mõisavalitsejaks, kuid tõeliselt võis ta olnud olla, otsustades tema hariduse ja üldise oleku järele, vaevalt rohkem kui kupjaks-kümnikuks mõnes mõisas. Pavel Aleksandrovitš oli suur naiste austaja ja uskus, võib olla ka põhjendatult, et ei suuda vastu panna tema mehelikule veetlevusele ükski naine, eriti kui ta keerutas oma vurre ja lausus mõnele naisele oma tavalise ja suurima meelitus: „Teil on silmad nagu teeklaasid.“

Majandusilemana oli Pavel Aleksandrovitš alalises läbikäimises Borissovi igasugu kaubitsetajatega. Ja kes ei olnud selles linnakeses, mille elanikkude rõhuva enamuse moodustasid pea üksi juudid, peale vene ametnikkude väikese pere ja sõjaväeliste asutistesse kuuluvate inimeste, — kes ei olnud kaubitseja selles juudipesas, kes ei müütanud või ei tahtnud vähemalt müütada midagi siin sõjaväelastele? Peaaegu vist küll kõik peale väheste erandite. Nii ei olnud midagi imestada, kui tundis Pavel Aleksandrovitši pea kogu 30.000-elanikuline Borissovi. Sõjaväelastest oli Pavel Aleksandrovitš Borissovis kahtlemata kõige populaarsem isik kohalikkude juutide keskel, keda tundsid kõik ja armastasidki paljud. Juudi õrnem sugu oli annud talle nimeks „Meie Simpompontšik“. Mis tähendas õieti see nimi, ei tea ma tänapäevani, kuid kindel on, et peitus selles osalt ka hellitavat õrnust, mis võis olla

segatud ehk väikese iroonilise alatooniga, kuid ülekaalus oli kindlasti esimene joon, ega siis muidu ei muhelenud Pavel Aleksandrovitš rahulolles isegi, kui kutsusid naljatades ja tögades teda selle nimetusega mitte üksi juudineid, vaid ka tema kaasametnikud.

See Pavel Aleksandrovitš esines minu kui värske uustulnuki esimese kaitseinglina Borissovi mulle nii üpris võõrastavates oludes. Olin tulnud Borissovi muidugi tavalistes erariietes, kuid esimesel hommikul ärgates võõrastemajas pidasin sobivamaks riietuda rohkem sõjaväeliselt, tõmmates jalga vähemalt säärega saapad. Oma kamassid jätsin voodi ääre alla, nagu olin harjunud jätma alati kui olin matkanud varem nii Lääne-Euroopas, kui ka neis vähestes vene linnades, kuhu olin sattunud enne maailmasõda. Muud asjad panin küll sumadani ja lukustasin koguni selle, kuigi polnud teinud seda ilmaski reisisides Lääne-Euroopas, ja sellest hoolimata polnud kaotsi läinud mul kunagi kõige vähemgi asjake. Paari tunni pärast tulles tagasi ei leidnud ma aga enam oma kamasse; küsisin teenijannalt — ta polnud näinud ega kuulnud midagi mu kamassidest; kurtsin siis oma häda hotelli perenaisele, kes hakkas aga tõrelema minuga: kes jätab siis oma kamassid lahtiselt tuppa ja ei pane neid sumadanni luku taha, — noomis mind see juudinaine oma raudse loogikaga. Või olete annud hoida oma kamassid minu kätte? küsis mult lõpuks perenaine. Tundsini isegi peaaegu täitsa selgelt, et ainuke süüdlane minu kamasside kaotsiminekus ei olnud keegi muu kui ma ise. Kui olin kurtnud nagu möödamindes oma kamasside kaotsiminekust ka Pavel Aleksandrovitšile, oli tema kohe teises ja vastupidises arvamises selles küsimuses ja nimelt, et süüdi on siiski juudid sellest hotellist ja „Meie Simpompontšik“ palkus ennast selle küsimuse lahendajaks, lubades iseteadva kindlusega, et võin pühitseda paari tunni pärast kõige rõõmsamat jälleägemist oma kamassidega, kuigi olin ümisenud juba viisikest: „Ei tea kas üksteist näeme veel“, mis oli laulnud alati mu üliõpilaspõlve toanaaber ja Pärnu praegune parim hambaarst ning mitme maja omanik, kui viis üliõpilasena järjekorraliselt oma fraki pandimajja.

Pavel Aleksandrovitš tuli kaasa ise oma väärilises persoonis minu juudi-võõrastemajja. Ta samm oli mehelik ja sõjaväelik, vaevalt suutsin uskuda, et võiks kuuluda selline astumine inimesele alla polkovniku aukraadi. Täis iseteadvat graviteeti sammus Pavel Aleksandrovitš minu ees üles mööda nagisevat treppi, mille nagiseminegi meie sammude all tundus kõige alandlikumana truualamluse avaldusena.

Jõudes perenaiseni köhatas mu kõrge (õigemini oleks küll „jääme“) kaitseingel ja lükkas kõrgemale oma vurrud. Seda viimast toimis ta õieti

kahesuguselt: kui tahtis meeldida mõnele naisele, siis keerutas Pavel Aleksandrovitš aeglaselt nagu ilutsedes oma vurre, naeratledes ja silmi tehes, olles kogu oma olemusega ainus mahe; kui aga tahtis anda Pavel Aleksandrovitš raskust ja tähtsust oma isikule ja esinemisele, siis lükkas üles ta esmalt järsult oma vurrud ja keerutas siis juba kiirelt ja närvlikult ainult vurrutooti, vahtides ise tigidalt oma väikeste ja osalt näorasva vajunud silmaga.

„Teie võõrastemajas on sündinud hirmus kuritegu,“ lausus Pavel Aleksandrovitš nagu sissejuhatajaks ja lisas: „Mis sigadused need on siin, et varastatakse ära juba kamassid? Mis korra- tused need on? Olgu tagasi toodud ühe tunni jooksul meie ametkonna härra kamassid! Kas kuuled, vanaeit, ühe tunni jooksul, või ma kannan laiali kogu su näruse hotelli, toon sõdurid ja lasen su tuliseks kütta!“

Vaheldamisi ja segamini jätkus nüüd järgnev dialoog, millest kostis vaheldumisi selgemalt juudinaise kiunuv ja osalt kriiskav nutuhääli, siis jälle Pavel Aleksandrovitši bass, mis peenendus kohati heledaks diskandiks, peaaegu nagu lapse omaks.

Olin unustanud täitsa oma kamassid ja jälgisin seda suurima huviga nende kahe dialoogi, rohkem küll selle häälelisi ja osalt ka miimilisi väljendusi, kui mulle täitsa uusi ja seni kuulmataid. See kestis vast umbes pool tundi, siis laskusime trepist ja mu kasude kaitsja hüüdis veel alt üles:

„Et meil käes on tunni aja pärast härra kamassid.“

All tänaval muheles Simpompontšik ja lausus ainult:

„Eks vaatame!“

Läksime siis jalutama linnakese peatänava- vale, kus asus kaupluse kõrval. Siin oli müüa kõike ja kõik oli laotud välja vaateaknale kõige fantastilisemas idamaises järjestuses. Kõige rohkem aga köitis mu tähelepanu vaateaken, millel rippus sabapidi heeringas ja selle kõrval ühel pool väike vesikringel ning teisel pool naisterahva sukapaelad ja nende kõrval kõikus mingi eriotstarbeline prits.

Miks just selline sortiment ja just niisuguses järjekorras, see huvitas mind tol silmapilgul sel määral, et kiskusin kauplusesse oma kaas- lase, ostsin karbi paberose ja küsisin kaupme- helt, suutmata tagasi hoida oma põlevat uudis- himu:

„Miks on teil just need asjad nõõrile ripu- tatult vaateaknal?“

Oma küsimisele sain vastuseks küsimise:

„Aga kas ei või olla nii, mis?“

Selles küsivas vastuses oli nii palju otse- meelset imetlust ja raudset loogikat, millele ei mõistnud vastata ma enam tõepoolest kõige vä-

hematki, vaid kogelesin ainult ja sedagi päris kohmetult:

„Miks ei, aga...“

Selle vaateakna omapärane väljapanek on seisnud mu meeles aastaid ja kui ei imetle ma tänapäeval enam sel määral selle väljapaneku järjestust, siis tundub see siiski nagu midagi sümboolset sellest juudi linnakesest Minski kubermangus.

Tund möödus, aga tagasi ei saanud ma oma kassasse, kuid nädala pärast jõudsid nad siiski minu juure, kuigi juba märksa tallatumalt. Simpompontšik ise tõi tagasi nad mulle ühel kevadisel kaunil hommikul, kui pikutasin veel voodis, ja andis kamasside leidmise kohta järgmise seletuse. Pavel Aleksandrovitš saanud teada, et temale heina müütaja juut on hotelli perenaise vend ja siis esitanud ta oma heinaliiferandile ultimaatum: see muretsegu tagasi minu kamassid ja heina ostmine temalt jätkub endiselt või jälle jäävad kadunuks minu kamassid ja „Meie Simpompontšik“ lõpetab igasugused äri- lised vahekorrad juudiga, kél on sarnane öde, kes laseb varastada kassasse. Kuna vastuvaidlused ja seletused olnud asjatud, läinud juut ära ja tulnud tagasi paari tunni pärast ning kaasas olnud kamassid, mis olid tõepoolest minu omad. See kõik tuletas meele mulle tol korral elavalt lugu, mis jutustati Saksamaal pärast maailmasõja kuulutamist mingis kabarees, kuhu usaldasin hiilida vene alamana ühel õhtul, olles juba tüdinud ja tülinud mõnepäevalisest enese varjamisest: Serbia peaministri juures olnud suur ball, kuhu olnud kutsutud kogu diplomaatlik esindus ja kõrged võimukandjad. Peaminister vestelnud inglise saadikuga kui hakanud viimane uuri vaatama, kuid märganud kohkudes, et polegi uuri vesti taskus. Serbia peaminister märganud saadiku kohmetust ja küsinud milles asi seisab. Saadik jutustanud siis, et tal on kadunud uur, kuna ometi veerandtundi tagasi see olnud alles. Peaminister küsinud saadikult, kellega on vestelnud saadik pidul olles ja kellega koos olnud, millele vastanud saadik, et olnud kõneluses ballil viimati Serbia rahaministriga ja enne seda vaadanud just uuri. Peaminister rahustanud saadikut ja palunud kannatada ainult veidi. Ise aga läinud eemale ja hakanud vestlema rahaministriga. Nende vestlus kestnud ainult mõne minuti, siis tulnud peaminister saadiku juure ja annud tagasi talle tema uuri. Saadik küsinud täis imestust, et mis siis rahaminister ise ka seletas selle kadumise kohta, millele vastanud peaminister: Ega ma temaga ei rääkinudki teie uuri kaotsiminekuks.

Kas löi üle juut-heinakaupmees ka salaja oma õe tagant mu kamassid ja tõi siis Pavel Aleksandrovitši kätte — see jäi mulle teadmatuks.

Aga nii ohtralt õilmitsevate koomiliste õite kõrval õitsesid selle juudi linnakese serval asuva selle maja suures aias mulle seninägematus külluses ka kõige kaunimad valged ja punased roosid poolmetsikuses, nii et uppusime otse 1915. aasta suvel roosipuhmaste õilmestikku.

Kuid veel enne kui suutsid pudeneda rooside hilisemate õite lehed, enne kui jõudis kätte sügis, juhtis meid sõjaväelise ülemuse käsk kolimisele. Front oli jäänud püsivaks ja meid käsutati versta 60 ligemale tuleliinile. Korteriotsija, kes käis maad kuulamas meile asupaiga otsimise mõttes, tuli tagasi ja tõi teate, et on leidnud kui mitte just täitsa sobiva, siis vähemalt pea-aegu vastuvõetava väikese mõisa, folvargi, kuhu võiksime kolida ja isegi ära mahtuda.

Kolimise ettevalmistused käisid juba ammu. Pea igal hommikul kella 7 ajal laskis koguneda Pavel Aleksandrovitš õuele meeskonna, et päevaste tööde kättejuhatamisel anda ühtlasi seletusi kolimise ettevalmistusteks. Need meeskonna hommikused ülevaatused valmistasid kaua aega mulle kogu päevaks hea tuju, olles viimase alati voolavaks parimaks allikaks. Meeskonna ette ei ilmunud „Meie Simpompontšik“ hommikutel kunagi nii lihtsalt, nagu liikus ta nende hulgas hiljem kogu päeva. „Meie Simpompontšikul“ oli samuti, nagu igapähe meist, ametniku plekist mõök, ainult oli tema mõök äärmiselt lühike, vastavalt Pavel Aleksandrovitši kasvule. Teiseks „sõjariistaks“ oli tal veel väike buldogi-süstee- miline revolver; kahtlemata oli tarvitatud seda viimast sõjariista kord ka laskmiseks, aga kunas see oli olnud, oli juba raskem öelda, kuid kindlasti küll väga ammu. Ilma nende kahe täitsa kahjutu „sõjariistata“ ei läinud aga Pavel Aleksandrovitš kunagi meeskonna juure hommikutel.

Ikka sidus ta mõõga vööle ja samuti ka revolveri ning siis astus ta õuele rivistunud meeskonna ette. Siin kõndis ta edasi-tagasi, täis väarikust ja sõjamehelikku distsipliini ning otse nõudlikkus ise. Umbes sajapealine meeskond koosnes enamuses nõndanimetatud muulastest, eestkätt eestlastest, keda oli ligi pool kogu üldarvust, siis veel poolakatest ja lätlastest ning peale nende Simpompontšiku pailaps — ainus juut meie meeskonnas, ja lõpuks paarkümmend venelast, enamasti majandusülema semljäkid Rjäsani kubermangust. Kuna viimased võtsid nähtavasti tõsiselt neid hommikusi tööle juhatamisi, märkasin õige pea, et pea kogu muulaste osa meeskonnas suhtus sellele sisemise gaudiu- miga, nautides oma ülema esinemist hästivarjatud sisemise lõbutsemisega. Viimane ei tähenda muidugi, nagu poleks täitnud muulased saadud käske, ei, neid täitsid nad täiesti täpselt ja hool- samaltki kui venelased, ületades viimaseid oma suurima nii loomupärase kui ka haridusliku in- telligentsusega.

Need hommikused ülevaatused lõppesid talviselt sellega, et käsutas Simpompontšik mõne venelase tooma enesele ladust kas seapekki või ka voblakala, mis kulus majandusülemale eel-eineks, kuna ta ei läbenud oodata nii kaua söömata, kui algas meie, ametnikkude, ühine hommikueine, millel oli Pavel Aleksandrovitšil pealegi piinlik süüa märksa rohkem teistest, kuna aga teistega söömisel sammu pidamisel oleks jäänud ta kindlasti näljaseks. Sellest hädast aitski teda eeleine, milleks kasutas meeskonnale määratud seapekki ja voblakala.

Olin muretsenud oma piirituselambi jaoks 2½-toobilise pudeli täie põletispiiritust. Kui saabusin koju sellega, löid põlema Simpompontšiku silmad mingi erilise õrnusega; ta silmist voolas isesugune paitav ja hellitav soojus, mis väljendus väliselt käega õrnalt pudeli paitamises.

„Ja seda tahate põletada teie? Kahju!“ küsis ja vastas Pavel Aleksandrovitš, kuna kostus ta häälest etteheitv ja tõsiselt kahetsev toon. Ei saanud ma järsku arugi, mis mõtles küsija sellega, kui juba hakkas seletama ta ise, et denatureeritud piiritust võib ju ainult veidi puhastades julgelt juua. Asjatud olid mu seletused, et võib pimedaks jääda sellest ning lõppeski sellega meie vestlus, et lubasin majandusülemale tarvitada sellest pudelist oma soovi mööda. Sestsaadik kulus denatureeritud piiritust rohkem Simpompontšiku eeleineks, kui minu lambis.

Olid lõppenud kolimise ettevalmistused ja saabunud päev, kus käes oli kurblik lahkumine. Aga selle mõistis muuta väga lõbusaks meie ülema ajutine asetäitja, elurõõmus noor poolakas, nii et muutus meie kolimine omakohast seiklusrikkaks rännakuks sõjaseljataguste kõigi mõnusustega. Kui olid laotud meie majapidamisesse kuuluvad kolid vankritele, saime üle 30-kormalise voori. Lõbus poolakas suutis uskuma panna Simpompontšiku päris tõsiselt, et tema kui majandusülem peab sõitma ratsa voori ees ning muidugi täies relvastuses. Raskusi valmistas ainult hobuse leidmine, kelle selgroog poleks kannatanud majandusülema raskuse all. Kuid selleks sobis päris mõnusalt vana valge ruun, tubli voorihobune, kerekas ning jämejalgne. Selle hobuse seljas kõrges kasakasadulas istudes küünisid „Meie Simpompontšiku“ jalad vaevalt looma kõhu kõrgema kumeruseni, moodustades mingid eriskoomilised hargid väljapoole.

Majandusülemale pidi järgnema kohe kahehobuseline suur veovanker, millel asus meie kraami otsas meie ametkonna orkester, mis koosnes kõiges küll ühestainsast mänguriistast, aga see oli selle eest ka viierealine harmoonika, mida mängis rafineerituma oskusega meie teine tensik. Voori see järjekord oli ette nähtud nii öelda ametlikult, kuid kui oli lausunud Pavel

Aleksandrovitš käsu „Liikuda!“, kihutas esimesele kohale väle esimene tensik, kes juhtis ühehobuselist pinkvankrit, millel istus veel ainult

meie naiskoki oma majapidamisesse kuuluvate õrnemate asjadega, ning pinkvankri all, nõor ümber kere, kiunus meie köögimajapidamise ainus elav inventar — paras pörsakene. Sellele pinkvankrile alles järgnes vanker orkestriga ja siis rida kahehobuse veovankreid ning kõige lõpuks kaks kalessi, milles asusid need ametnikud, kes ei tahtnud ratsutada eesolevat 60-verstalist teekonda, kui ka meie ametkonda kuuluvad daamid, kellest asus ainult üks ratsa sellele võrdlemisi pikale teele, daam, kes hiljem mehena rietatult võttis osa ühes oma abikaasaga Poola ratsapolgus paljudest lahingutest Poola-Vene võitlustes.

See meie voor liikus siis harmoonika „Ah tõ, Kamarinski muzhik“ helidel ja meid jumalaga jätvate juudalannade pisarate saatel välja sellest linnakesest, millega sidusid minu kaaslasti ligi aastase, mind üksi aga ainult kolmekuulise asumise mälestused. Sõitsime vastu uutele sõjaseljatagustele seiklustele, kuna tõstis meie kõikide meeoleu see teadmine, et pääseme vähe ligemale tulelinile, mille meeletulest aga magustas omakord jälle teadmine, et oleme siiski tulelinist küllaldasest kauguses, ega ole ühelgi meist vajadust ligineda sellele.

Sõitnud umbes paarkümmend versta, tegime esimese peatuse keset suurt valgevene küla, et anda puhkust hobustele, toita loomi ja muidugi ka endid. Keset külatänavat hakkas tuld tege-ma kokk oma väljaköögis, kuna meie perenainekokk oli kolinud suuremasse tallu, kust kostis isuäratav särin pannidelt; üks tensik aga askeldas hiiglasamovari ümber kesest taluõue, olles ümbritsetud suure küla arvukast mudilaste pe-

rest. Asusime siis oma hiliseinele, millele jõudis peagi „Meie Simpompontšik“, tuues kaasa kohaliku vene preestri kaks kena tütrekest. Ülevas meeleolus möödus meie breakfast ja sama hea-tujuliselt jatkasime teekonda peale paaritunnilist peatust oma monumentaalse eesratsutaja

„Meie Simpompontšiku“ juhatusel, olles kindlad, et mis algas nii hubaselt, ei või lõppedagi pahasti.

Jälle kajas meie orkestrist uus, kuid mitte vähem rõõmustrõkkav lugu, kui liikus uuesti pärast puhkust meie sõjaväeline mustlasvoor.

Öine taktikaline õppus Nõmme malevkonnas.

Öösel vastu 23. septembrit s. a. korraldas Tallinna maleva Nõmme malevkond suurema öise taktikalise õppuse oma malevkonna piirides, et kontrollida, kui võrd teguvõimne on malevkond lahingolukorras. Nõmme kui iseseisev linn peab alati valmis olema oma julgeolekut kindlustama. Asudes Tallinna külje all, on tal iseseisev malevkond, kes tarviduse korral peab teostama linna ja ümbruskonna kaitset. Asuvad ju Nõmme ümbruses mitmed suured kaitseväge laskemoonalaod ja riiklikud asutused, samuti on Nõmme tähtis teedeesõlm, kus hargnevad Pärnu maantee, Raudtalu maantee, Valdeki tee, laia- ja kitsarööplised raudteed jne., kõigest sellest on tingitud Nõmme eriline seisukoht pealinna kaitisel.

Korraldatud õppus oli jaotatud kahte ossa. Esimene osa kujutas häiret, kus malevlased öösel ootamata välja kutsuti. Väljakutse algas kell 0200 ja teostati pealike poolt, kes isiklikult malevlased kodudes läbi käisid ja neile ülesande kohaselt käsu andsid oma kogumispunktidesse ilmuda ja oma kaitse alla võtta kõik tähtsamad kohad ja punktid. Häire läbiviimine sündis kiiresti ja korralikult. Näiteks oli staabi kaitserühm veerandtunni jooksul täies koosseisus kohal. 45 minuti jooksul olid kõik tähtsamad asutused malevlaste kaitse alla võetud ja hilised kodanikud võisid näha mitmel pool tänavatel tumalt edasi-tagasi liikuvaid püssidega varustatud kaitseliitlasi. Välja oli ilmunud ka kodukaitsjate sanitaarrühm, malevkonna arsti dr. Vastalu juhatusel. Häire tagajärgedega võib jääda täiesti rahule: vaatamata halva ilma ja laupäeva õhtu peale, oli ilmunud ligi 80% kohalolijaist malevlasist.

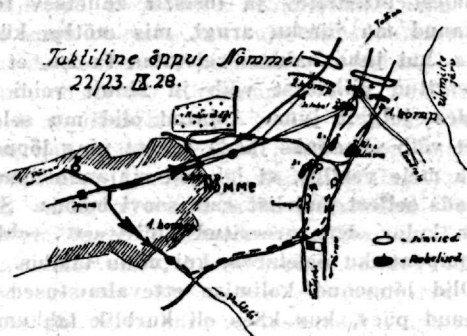
Selle järele kogusid malevlased malevkonna staapi, kus anti ülesanne öiseks õppuseks.

Üldine olukord oli järgmine: Öösel vastu 23. septembrit tegid sinised pimedusekattel desandi Tallinna all ja kohaliste poolehoidjate kaasabil kukutasid praeguse valitsuskorra ja panid oma võimu maksma. Roheliste poolehoidjad taandusid Tallinnast ja koondasid oma väed kolmes suures grupis: 1) Narva maanteel, 2) Tartu maanteel ja 3) Pärnu-Paldiski maanteel, kavatsedes hommikul Tallinnat rünnata.

Kell 0300 sai Nõmme malevkond kaitseringkonna ülemalt käsu liikuda Nõmmelt, suunades: Pärnu maantee ja Pärnu-Tallinna kitsarööplise raudtee, et tagasi lüüa siniste luursalku, kes ni-

metatud suunades liiguvad Nõmme poole ja kaitsele asuda jonele Ülemiste järv — Liiva platvorm ja Silikadi vabrik, et takistada siniste juurepääsu Männiku laskemoonalaadudele ja Nõmme linnale.

Malevkond, moodustades 1. kompanii, algas liikumist kell 0400 mööda Valdeki tänavat, kindluseraudtee tammi, kuna Pärnu maanteel liikus fiktiivne 2. kompanii.

1. komp. edasi liikudes määratud teed mööda, tõrjus tagasi üksikud vaenlase piilurid, kuni lõunapool Liiva platvormi esimene kokkupõrge oli siniste luursalkadega. Hargnedes lahingkorda, õnnestus rohelistel siniste luursalku lüüa tagasi. 1. kompanii tungis edasi, kuni temale määratud jooneni, kus eest leides tugeva vaenlase vastupanu, asus kaitse seisukorda. Seega oli ülesanne täidetud ja õppus lõppenud.

Järgnes lühikene ülesande läbiharutamine, kus n.-lt. A. Schäfer seletas need puudused, mis õppuse kestel tulid ette. Maleva instruktor n.-lt. E. Kask märkis, milline tähtsus oli sellel õppusel, ühtlasi tänades maleva pealiku nimel kõiki õppusest osavõtjaid pealike ja malevlasi, eriti ltn. Schäferit, kes oma huvi pärast kulutab palju aega ja energiat Nõmme malevkonna väljaõppele. Vaatamata röske ja vihmase sügishommiku peale, liikusid malevlased rahuldustundega ja heas meeleolus kodu poole, teades, et möödunud õppus oli tõsiseks harjutuseks meie kodukaitse korraldamisel.

Soovida jääb, et sarnaseid õppusi korraldataks sagedamini; hea korralduse juures on nad väga õpetlikud ja pakuvad malevlastele suurt huvi.

E. K.

Harju maleva laske-meistervõistlused.

Harju maleva meistervõistlused klassidesse väljalasknud laskuritele olid juba varakult kindlaks määratud 2. septembriks Valdeki laskerajal.

Reedel enne võistlusi olid jälle kõik taevaluugid lahti ja vihma kallas nagu veeuputuse ajal. Asjast huvitatud arvasid, et reedese saju paratamatu järelendus on samasugune sadu pühapäeval.

palve peale tip-top kohal. Ainult keskmine tuul, mis puhus paremalt-tagant, ei jätnud mõju avaldamata kuuli lendjoonele. Lubatud proovilaskudega ei olnud võistlejad õiget sihtpunkti veel kätte saanud ning esimese laskudeseeria tagajärjed olid väikesed, mille tõttu ka lõpptagajärjed pole hiilgavad.

Harju maleva meistervõistlused 2. IX. 28. 1. Meister esilaskurite klassis. 2. Meister I lask.-kl. ja sõjav. püst. II kl. 3. Meister sportpüsside B kl.

Kui keegi tähendas, et seda just kinnitada ei või, sest korra on asi olnud teisiti, siis ei julenud keegi midagi ütelda.

Nagu ilmakuulutused tavaliselt, nii ei osutunud ka see mitteõigeks. Juba laupäeva hommikuks oli tuul ajanud laiaili kõik pilved ja udu ning pühapäeval oli ilm samuti ilus. Laskerajale sõitnud nähti mitmest küljest mehi laskerajale kogunevat. Kes pressis jalgrattal, kes jala.

Võistlused algasid kõigiti soodsates tingimustes kõikidele klassidele korraga, mida võimaldas Valdeki laskerada ja komandandi poolt lahkesti „kohale komandeeritud“ virn märklaudu. Ka vahekohus oli 10. rügemendist maleva pealiku

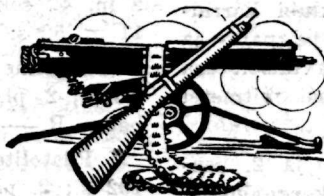
Meistriteks tulid:

Esilaskurite klassis — Johannes Saar, Rapla mlvk., tag. 132 s.; I laskurklassis — Mihkel Triimann, linna ümbrs. mlvk., tag. 69 s.; II laskurklassis — Johannes Povel, Keila mlvk., tag. 79 s.

Sõjaväe püstol. II kl. — Mihkel Triimann, linnaümbr. mlvk., tag. 104 s.; spordipüssidest B kl. — Karl Lind, maleva staap, tag. 93 silma.

Vististi küll Harju maleva meistrite tagajärjed ei tee muret teiste malevate meistritele kaitseliidu meistervõistlustel meistrikstulemiseks, kuid teadmata on, missugune on 30. septembril ilm ning kuidas puhub tuul.

K. L.

Tapa malevkonna spordi- ja laskevõistlused.

Tapa spordielu oli pikemat aega soigus, ei olnud kuulda sealt kihku ega kahku. Üle öö tekisid üksikud spordiühingud ja üle öö nad suridki. Näis, et tapalasi sport ei huvitagi. Küllalt sellest, kui kõht täis, päev loojas — ja asi nudi. Kuid nüüd on pöördud Tapa elule teine lehekülg. Tapa elab sporditähe all. Ehitab spordivälju,

kaasa Tapa kohta võrdlemisi heade tagajärgede saavutamisele ning lõi hea mulje ja meeoleolu kui pealtvaatajaskonnas nii võistlejate peres.

Võistluste tulemused:

100 m jooks: 1. kmp. sp. peal. Strömberg H., Ambla — 12,0; 2. mlvl. Kool E., Tapa — 12,5; 3. mlvl. Loorberg N., Tapa — 12,8.

200 m: 1. mlvl. Reitsak H., Tapa — 26,0; 2. Strömberg H — 26,1; 3. mlvl. Kool E — 26,2.

400 m: 1. Strömberg H. — 63,2; 2. Lessel J., Tapa — 65,1; 3. mlvl. Reitsak H. — 66,0.

1500 m: 1. mlvl. Koka O., Tapa — 5.00,0; 2. pl. Petjärv A., Nõmk. — 5.10,3; 3. mlvl. Augjärv H., Nõmk. — 5.15,8.

3000 m: 1. mlvl. Valk M., — Nõmküla k. — 10.39; 2. mlvl. Koka O. — 10.52,1; 3. pl. Petjärv A. — 11.03,1.

Kaugushüpe hooga: 1. Strömberg H. — 5,56; 2. mlvl. Loorberg N., Tapa — 5,49; 3. mlvl. Reitsak H. — 5,39.

Kõrgushüpe hooga: 1. mlvl. Loorberg N. — 1.60; 2. mlvl. Kool E. — 1.55; 3. mlvl. Kobin H., Jänedä — 1.54.

Kolmikhüpe: 1. Strömberg H. — 12,99; 2. mlvl. Kobin H. — 12,03; 3. mlvl. Lessel J. — 12,02.

Teivashüpe: 1. mlvl. Kobin H. — 2,70; 2. mlvl. Reitsak H. — 2,60; 3. Rosenbaum R., Tapa — 2,20.

Kuulitõuge: 1. mlvl. Kütt K., Aegviidu — 10,97; 2. mlvl. Reitsak H. — 10,78; 3. mlvl. Lessel J. — 10,45.

Granaadiviske: 1. mlvl. Reitsak H. — 66,40; 2. Rosenbaum R., Tapa — 62,65; 3. mlvl. Treier G., Lehtse — 61,25.

Odaviske: 1. mlvl. Reitsak H. — 48,25; 2. mlvl. Lessel J. — 42,27; 3. mlvl. Kobin — 40,06.

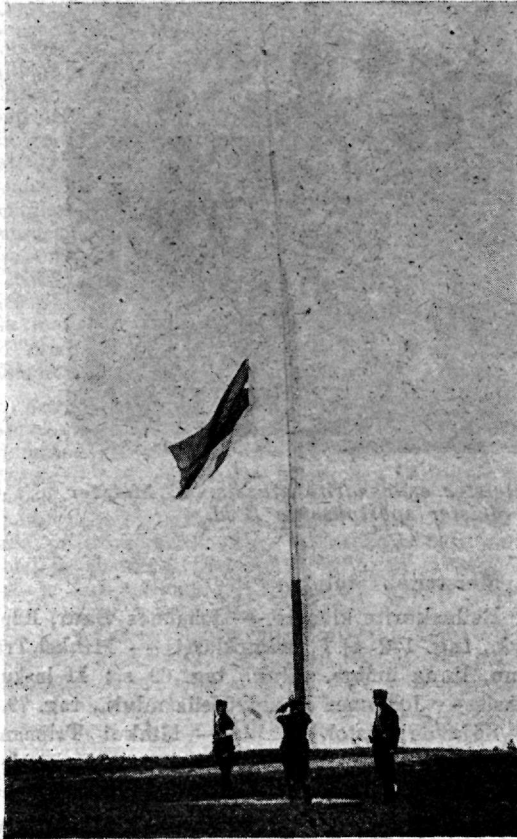
Kettaheide: 1. mlvl. Loorberg N. — 32,68; 2. mlvl. Suuk J., Tapa — 30,85; 3. mlvl. Lessel J. — 30,60.

Jalgrattasõit: 1. pl. Värk P., Albu — 1 t. 2 m. 27 sek.; 2. sp. pl. Juhkam A., Tapa — 1 t. 2 m. 42 sek.; 3. mlvl. Joast E., Nõmk. — 1 t. 11 m. 52 s.

Sõjaline kolmevõistlus: 1. pl. Värk P. — 2.55,5; 2. pl. Juhkam A. — 3.33,5; 3. pl. Rosenbaum R. — 3.41,7.

Püstolitest laskmine: 1. pl. Juhkam A. — 102 s.; 2. pl. Johanson E. — 97 s.; 3. pl. Vähi A. — 86 silma.

Indiv. laskmine sv.-püssidest: 1. pl. Juhkam

Laagri lipp tõuseb vardasse.

korraldab spordikursusi ja -võistlusi. Senine ükskõiksus ja loidus hakkab kaduma. Kiitust ja tänu peab kõige selle eest avaldama Tapa malevkonna spordiklubile, selle „riigipöörde“ toimepanijale. Tapa malevkonna spordiklubi korraldusel peeti käesoleval aastal Tapal jalgpalli- ja kergejõustiku-kursusi, millest rohkearvuliselt osa võeti. On peetud rida spordivõistlusi mitmetel aladel.

Suurejoonelisi võistlusi peeti 1. ja 2. septembril s. a. Võistluste kavas oli kergejõustik, jalgrattasõit, sõjalise iseloomuga alad ja laskmine. Hea ilm ning ladus korraldus aitas igati

A. — 95 s.; 2. pl. Toompuu A. — 71 s.; 3. pl. Steinfeld A. — 68 silma.

Indiv. laskmine sportpüssidest: 1. pl. Merfeld O. — 95 s.; 2. pl. Vähi A. — 86 s.; 3. pl. Juhkam A. — 83 silma.

Meeskondadevahel. võistluslaskmine sõjaväepüssidest: 1. Jäneda komp. meeskond — 10 p.; 2. Albu komp. meeskond — 9 p.; 3. Nõmküla komp. meeskond — 9 punkti.

Sportlikust tegevusest Nehatu kompaniis.

9. septembril, käesoleva aasta kohta haruldaselt ilusal päeval, korraldati Harju maleva Nehatu kompaniis kompanii meistri nimele kergejõustiku aladel meistervõistlused. Võistlus pidi näitama sportlikul alal käesoleva aasta jooksul tehtud töö tagajärjed. Oli ju seni sportlik tegevus Nehatu kompaniis päris vaikne. Kui möödunud talvel komp. instruktor I. Jaas esimesi sise-

kistamatult. Kaunimat noormeeste tegevust ja aja möödasaatmist ei saa ette kujutada. Haruldaselt ilus ilm nagu karastas ja paitas kogu päeva jooksul.

Meistriteks tulid:

Ilmar Jaas — kuulis (13,85), kettas (29,38), kõrgushüppes h. (1,48) ja kaugush. h. (5,36);

Harku ja Nehatu komp. sportlased külastus-võistlustel Harkus 19. VIII. 28.

kergejõustiku võistlusi korraldas, asusid osavõtjad tegevusse kõheldes ja asjatundmatult, tehti esimesi samme.

Elava huvi ja tõsise tahtmisega energilise ja vilunud instruktori, hr. I. Jaas'i juhtimisel asusid sportlased tööle. Mitte ainult vabad päevad, vaid ka minutid möödusid harjutustes. Muretseti spordiülikonnad. Asutati spordiklubi. Loodi sidemed naaberkompaniidega. Sportlikul alal malevas tugeivam H. kompanii tundis juba esimesel külastusvõistlusel, et malevas on tekkinud truu kaasvõitleja meil veel söödisoleval kehakultuuripõllul ning ka väarikas vastane võistlustel.

Peetud Nehatu k. kergejõustik-meistervõistlused möödusid osavõtjate heas võistlustujus, ta-

Aleksander Piilberg — granaadivisk. (60,74) ja kolmikhüppes (11,09);

August Milk — teivashüppes (2,35);

Adolf Kaharpea — 100 m jooksus (12,8);

Jaan Piilberg — 400 m jooksus (1,2,1);

Martin Norbek — 1500 m. jooksus (5,57,2).

Kõikidel aladel esimesed kolm kohta omandasid diplomid.

23. septembril on esimesed Harju maleva kergejõustikuvõistlused, kus peale üksikute võistlejate otsustatakse ka kompaniide paremus. Parimale üksusele väljapandud rändauhind on võistlejate ligem eesmärk.

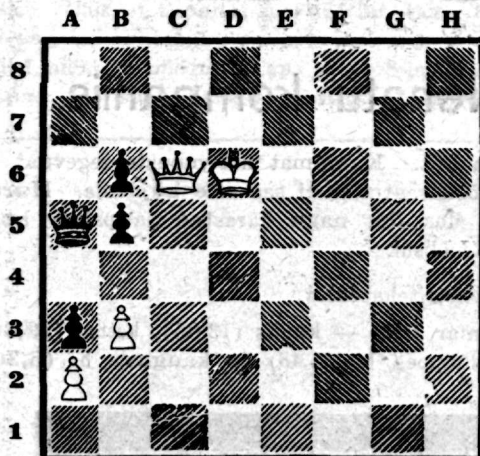
K. L.

Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 59.Kokku seadnud dr. A. Decker (Chicagos):
„L'Eco degli Scacchi“.

Mustad.

Valged.

Valged: Kd6, Lc6, Ea2 ja b3.

Mustad: Ka5, Ea3, b5 ja b6.

Valged algavad ja annavad matt k a h e samuga.

Lahendusi palutakse saata: Tallinn, Narva maantee nr. 26, krt. 6, A. Burmeistrile.

L. Blumenoffi ülesande nr. 56 lahendus.

1. K f2—g1, e5—4,

2. Rd6—f5 annab matt.

1. (Kf2—g1), Kd4—e3,

2. Lf8—f2 annab matt.

1. (Kf2—g1), Kd4—c5,

2. Ob8: a7 annab matt.

1. (Kf2—g1), ükskõik

2. Lf8—f2 annab matt.

Õiged lahendused saatsid: B. Kärner, n. allohv. E. Riisk, stud. techn. S. Levitski, Otto Glasen ja Evald Karp (Tallinnast), Martin Villemson (Pärnust), E. Lagsdin (Riiast).

Kes ei ole veel

miljonär?

See omandagu kohe

kaitseliidu loteriitäh

Pileti hind 1 kroon, poolpilet—1/2 kr.

Peavõit

1.000.000 S.

Loteriitähiti võib saada igast kaitseliidu üksusest.

Loosimine 31. dets. 1928. a.

Lugege „Kaitse Kodu!“

AKTSIA SELTS

Tallinna Laevaühisus.

Laevaomanikud ja Laevaagendid,

Peakontor: TALLINN, Merepuiestee nr. 5,
Kõnetraadid 9-52, 10-93 & 2-66.

Osakonnad: NARVAS, PÄRNUS ja PALDISKIS.

Telegr. aadr. peakontoril ja osakondadel „Laevandus“.

Telegr. codid: kõik.

Süteladu: Auru- ja sepaõed ja koks laos ning sadamas mõ-
dukate hindadega alati saadaval.

Laevatarbeainete kauplus ja ladu:

Sadama tän. nr. 3, kõnetraat 5-39.

Laeva parandustöökojad:

Suur Batarei tän. 18, kõnetr. 10-80.

EKSPEDITSIOONI- JA TRANSPORTÄRI

Joh. Pitka & Pojad

(omanik A/S. Tallinna Laevaühisus).

Kaupade tollimine ja transporteerimine. Kaubasaadetiste
inkasso ja kinnitamine. Töö kiire ja korralik. Agendid
kõigis tähtsamates linnades kodu- ja välismaal.

STOTT liini, LIVERPOOL/TALLINN ja CANADIAN PACI-
FIC liini esindajad. Otsepiletid Ameerika.

TALLINN, Merepuiestee nr. 5.

Telegr. aadr.: PITKAS-TALLINN.

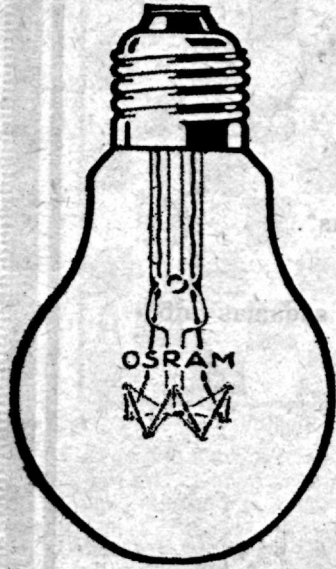
Kõnetraadid: Kontoris 2-66, 9-52 ja 10-93.

Tollimajas 22-55.

Tallinn,
Raekojaplats 4
Telefon
15-90, 27-51

AEG

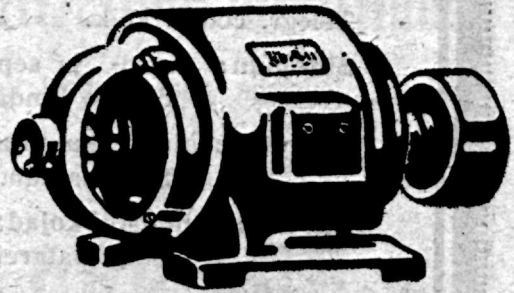
Tartu,
Küüni tän. 3
Telefon 4-91

ELEKTRI

armatuurid, triikraud, keeduaparaadid,
tolmuimejad „VAMPYR“, mootorid jne.

JÄRELMAKS
VÕIMALDATUD

Tarvitage ainult EESTI ÕLIKIVIBENSIINI

Automobillide tehas A-S. Scania
Vabis, Rootsimaal kirjutab meile:

Stokholm, 26. juulil 1928.

Eestimaa õlikonsortsiumile.

Käesolevaga teatame Teile, et meie poolt ettevõetud praktilised katsed õlikivibensiiniga meie automobillides tõendasid, et õlikivibensiin igas suhtes parem on kui teine bensiin. Ka selgus, et õlikivibensiin suuremat kompressiooni kannatab.

Kõige austusega

A-S. Scania Vabis.

Jõubensiin
(automobillide
jaoks)

Traktoribensiin
(petroolmootorite
jaoks)

EESTIMAA ÕLIKONSORTSIUM

TALLINN, Tõnismägi nr. 1. — Telefon 16.